

SPEELRUIMTE, SLEUTEL TOT VERBINDING

SAMENLEVINGSOPBOUW
Oost-Vlaanderen

vormingscentrum
opvoeding en kinderopvang

INHOUD

Het concept “Ouders als onderzoekers”	4
1. Inleiding.....	7
2. Traject van de ouderonderzoeksgroep	8
2.1. Ouders samenbrengen.....	8
2.2. Groepsbinding als fundament.....	9
2.3. Praten over ervaringen en bezorgdheden rond vrije tijd.....	9
2.4. Een thema kiezen en de probleemstelling formuleren.....	10
2.5. De onderzoeksvraag formuleren.....	11
2.6. Nadenken over de aanpak van het onderzoek	11
2.7. Het onderzoek uitvoeren	14
2.8. De resultaten bespreken en aanbevelingen formuleren	15
2.9. Het onderzoek presenteren	15
3. De rol van de ouders en hun motivatie voor hun engagement	16
4. De spiegelgroep	17
5. Resultaten	18
5.1. Versterken van de groep.....	18
5.2. Resultaten van ons onderzoek.....	20
Waardevolle ervaringen uit KORTRIJK	20
Boeiende invalshoeken uit MECHELEN	21
Inspirerende voorbeelden uit GENT.....	22
Interessante ideeën uit ZELE	24
Verrijkende suggesties uit GENK.....	24
6. Aanbevelingen voor het lokale bestuur	26
Visie.....	26
Multifunctioneel gebruik van ruimte	26
Samenwerking.....	26
Participatie	27
Communicatie	27
7. Dankwoord	28
8. Bijlagen.....	29

HET CONCEPT “OUDERS ALS ONDERZOEKERS”

Over VCOK

Het VCOK was de eerste organisatie om “Ouders als Onderzoekers” in Vlaanderen te introduceren en te begeleiden in diverse contexten en heeft ook op dat vlak een ruime praktijkervaring (voorbeelden: zie verder). “Ouders als Onderzoekers” behoort sindsdien tot het reguliere aanbod van het VCOK.

Het VCOK vertrekt steeds van het idee dat ouders hun kinderen niet alleen opvoeden, maar dit steeds met vele anderen doen. Het VCOK draagt bij aan een inclusieve samenleving waarin het opvoeden van kinderen niet enkel een private, maar evenzeer een collectieve ambitie, zorg en verantwoordelijkheid is.

Het VCOK organiseert workshops en trainingen i.v.m. opvoeding voor professionals in de kinderopvang, voor ouders en voor het ruime publiek. De organisatie is erkend door de Vlaamse overheid als sociaal cultureel volwassenenwerk en is lid van het Vlaamse Ondersteuningsnetwerk Kinderopvang.

Een team van twintig medewerkers met een kantoor in Gent, verzorgt een aanbod voor heel Vlaanderen. De vormingen focussen op het dagelijks opvoeden van kinderen en op de pedagogische kwaliteit in de kinderopvang. Algemene vormingen en vormingen op maat kunnen aangevraagd worden.

Voor meer informatie: zie de contactgegevens op de website: www.vcok.be

Over “Ouders als Onderzoekers”

De kern van “Ouders als Onderzoekers” bestaat erin dat een groep ouders een gemeenschappelijk probleem definieert i.v.m. opvoeding in een bepaalde context. De ouders in die groep nemen het initiatief om een onderzoeksvraag te formuleren en voeren als collectief een onderzoek uit over thema’s die te maken hebben met de opvoeding van hun kinderen en/of kleinkinderen.

Ze worden daarbij ondersteund door een procesbegeleider en engageren een wetenschappelijke begeleider (m/v) van een hogeschool of een universiteit. De procesbegeleider behoort meestal tot een dienst of organisatie met ervaring in participatieve processen.

Het doel van die ouders bestaat erin de onderzoeksresultaten in dialoog te brengen met de relevante beleidsinstantie(s) en met verantwoordelijken van organisaties.

Hun motivatie en enthousiasme halen ze uit hun betrachting om de opvoedingsomstandigheden van de kinderen en jongeren te verbeteren.

Samengevat heeft “Ouders als Onderzoekers” volgende kenmerken:

- De ouders voeren een onderzoek uit waarvan het actorschap volledig bij hen ligt: zij bepalen waarover het onderzoek handelt.
- Hun onderzoek is participatief: zij zorgen ervoor dat andere ouders hun stem kunnen laten horen over het opvoedingsthema waarover ze onderzoek doen. Het is een onderzoek door ouders en met ouders.
- Daarenboven is hun onderzoek kwalitatief d.w.z. dat de groep ouders onderzoek doet vanuit een open benadering: De ouders willen begrijpen welke factoren een rol spelen i.v.m. het onderwerp van onderzoek.

- “Ouders als Onderzoekers” overstijgt de individuele meningen en ervaringen van de ouders en collectiviseert die. Door hun bevindingen te bespreken met beleidsverantwoordelijken heeft hun onderzoek een politiserend karakter. Ze stellen dominante tendensen en macht in de samenleving in vraag. Ze voeren een eigen stem in het maatschappelijk debat in i.v.m. een bepaald aspect van de opvoeding.
- Uit ervaring blijkt dat “Ouders als Onderzoekers” ook voor elke ouder als individu heel wat betekent. Door deelname aan de groep wisselen ze ervaringen uit over het opvoeden, ontdekken ze bij zichzelf talenten, ontwikkelen ze een nieuw netwerk, verwerven ze informatie uit de praktijk over het thema dat ze onderzoeken.
- Door hun onderzoek worden ze experts over een specifiek opvoedingsthema.

Voorbeelden van initiatieven die van “Ouders als Onderzoekers” uitgingen:

- Een onderzoeksgroep met moeders van allochtone origine onderzochten in Gent de mate waarin zij als moeder en als vrouw erkend worden. Hun actie resulteerde in een citatenboekje dat ruim verspreid werd.
- Een onderzoeksgroep met vaders en moeders van kinderen in een basisschool in Gent kozen voor de kwaliteit van het onderwijs, de motivatie van leerkrachten en de structurele stem van ouders in de school als onderzoeksthema’s.
- Ouders in een buurt van Oostende onderzochten de voorzieningen voor kinderen in de wijk en de ontmoetingsmogelijkheden voor ouders.
- In Ronse nam een Vereniging waar armen het woord nemen een folder met informatie voor ouders over diensten en organisaties die met opvoeding te maken hebben onder de loep.
- In de gevangenis in Gent onderzocht een groep moeders en vaders de omstandigheden waarin zij verder hun ouderschap kunnen realiseren in die specifieke context. Met hun actie beïnvloedden ze de wijze waarop zij in verbinding konden blijven met hun kinderen en jongeren én met de samenleving.

Voor wie meer wil lezen over “Ouders als Onderzoekers” is er de publicatie die nog steeds gratis downloadbaar is: www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/ouders-als-onderzoekers-inspiratie-tot-participatie-en-sociale-acties

1. INLEIDING

Het Onderwijsopbouwwerk van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen streeft gelijke onderwijskansen voor alle kinderen na, kansen die zich niet alleen op school, maar ook buiten de schoolmuren voordoen. Buitenschools ontwikkelt een kind talloze vaardigheden die kunnen bijdragen aan een volwaardige deelname aan onze samenleving, denken we maar aan de ontwikkeling van taalvaardigheden, communicatieve, fysieke en sociale vaardigheden.

Ook al is het “recht op spel en vrije tijd” een kinderrecht, aangezien spelen een essentieel onderdeel is van de ontwikkeling van kinderen, toch is dit niet voor alle kinderen een evidentie. Niet elk kind beschikt immers over voldoende ruimte om te kunnen spelen of om zich te kunnen ontspannen. Aangezien de groep van kinderen en jongeren ongeveer 25% vormt van de totale Ronsese bevolking is “vrije tijd” een thema dat hoog op de politieke agenda geplaatst mag worden.

Aan de schoolpoort of via het onthaal in Den Botaniek krijgen we regelmatig vragen van ouders rond vrije tijd: over de digitale inschrijving, over het aanbod en de capaciteit. We wilden graag iets doen met deze opgepikte signalen.

Op 10 mei 2017 ontmoetten we de Schepen van Jeugd en de Algemeen Directeur. Uit dit overleg groeide het idee om met ouders aan de slag te gaan rond vrije tijd met de methodiek van “Ouders als Onderzoekers”.

Op 11 oktober 2017 ging een voorbereidend overleg door met ambtenaren van de stedelijke diensten cultuur, sport, jeugd en welzijn en in maart 2018 gingen we effectief met dit project aan de slag. Ons onderzoek spitste zich toe op speelpleinen en (vrije) speelruimte.

Dat het Bestuursakkoord 2019-2024 aangeeft dat Ronse zich wil profileren als een kindvriendelijke stad, kunnen we alleen maar toejuichen! De ambitie rond spelen die erin geformuleerd wordt, bevestigt onze overtuiging dat de “speelreflex” een belangrijke plaats verdient binnen het stadsbeleid: “We waarderen de huidige speelpleinen op en waar mogelijk worden parkjes en speelzones aangelegd.” Ook in het speelweefselplan staan reeds waardevolle doelstellingen! De speelweefseltoets die naar voor geschoven wordt in het Bestuursakkoord lijkt ons dan ook een zinvol vervolg op dit document.

Voor de derde maal werd er vanuit het onderwijsopbouwwerk gewerkt met de methodiek “Ouders als Onderzoekers”. Opnieuw leidde dit tot een boeiend proces met inspirerende resultaten.

We hopen met ons onderzoek, dit rapport, onze resultaten en aanbevelingen de mensen die het beleid aansturen warm te maken en zo deze mooie prioriteit mee waar te kunnen maken!

2. TRAJECT VAN DE OUDERONDERZOEKSGROEP

2.1. OUDERS SAMENBRENGEN

Vanuit onze contacten met ouders op en rond de school (oudergroepen, ouderbabbels, taalpaleis, studiepaleis, onthaal Den Botaniek,...) ontvingen we signalen over hun bezorgdheid rond vrije tijd in Ronse. Het onderwijsopbouwwerk besloot daarom om een oudergroep op te starten met als methodiek "ouders als onderzoekers".

Omdat ouders de drijvende kracht zijn van "Ouders als Onderzoekers" vonden we het belangrijk om de groepssamenstelling grondig en doordacht aan te pakken.

We stelden een aantal mogelijke criteria op:

- vader / moeder / gemengd
- kwetsbaar / niet kwetsbaar / heterogeen
- Nederlandstalig / Franstalig / meertalig
- kinderen uit de basisschool / uit secundair
- buurtgericht / Ronse ruim

Sociale kwetsbaarheid (financieel, kennis, mobiliteit, sociaal-emotioneel, beperking) en een lage participatiegraad waren voor ons de hoofdcriteria. Verder wilden we streven naar een geografisch gespreide groep en naar een gemengde groep qua etniciteit, geslacht en draagkracht.

We gingen aan de slag met een heterogene groep van uitsluitend moeders (de enige man in de groep verontschuldigde zich na enkele sessies) met kinderen van verschillende leeftijden.

Bovenstaande criteria hadden trouwens slechts betrekking op de samenstelling van de onderzoeksgroep: het onderzoek zelf kon ruimer gaan dan bovenstaande categorieën.

Gedurende het ganse traject was het Nederlands de voertaal en vanzelfsprekend ook de taal waarin dit rapport werd opgesteld. Sommige ouders die aan het project deelnamen, beheersen echter onvoldoende het Nederlands om zich tijdens de groepsgesprekken op een genuanceerde manier te kunnen uitdrukken. Dankzij de hoge mate van taalhoffelijkheid binnen de groep slaagden we er evenwel in om iedereen ten volle aan de gesprekken en oefeningen te laten deelnemen. Om verlies aan nuance te vermijden, besloten we om een aantal citaten in de taal weer te geven waarin deze werden uitgesproken. In dit rapport zijn met andere woorden ook citaten in het Frans opgenomen met hieronder telkens de Nederlandse vertaling. Op die manier kunnen ook de niet-Nederlandstalige deelnemers hun persoonlijk inbreng in het rapport herkennen.

We brachten in kaart hoe we de ouders konden "opsporen": via de basisscholen waar we vaak mee samenwerken als onderwijsopbouwwerkers, via de basisvoorziening Den Botaniek, via partners als het CLB, LEJO, het Huis van het Kind, Kind en Gezin, ATD Vierde Wereld, de Vereniging Waar Armen het Woord Nemen, het CAW en via Facebook.

Zo gingen we een aantal keer op huisbezoek of legden we mensen elders nog eens het opzet en verloop van "Ouders als Onderzoekers" uit, om hen zo goed mogelijk te informeren vóór ze in de onderzoeksgroep stapten.

We startten met 11 ouders. De 2de bijeenkomst hadden we slechts 6 ouders. Toen we de afwezige ouders opbelden, bleek dat sommigen toch andere verwachtingen rond onze oudergroep hadden en besloten niet verder deel te nemen. Daardoor moesten we opnieuw investeren in werving. Zo vulden we onze groep weer aan tot 10 en 13 ouders voor onze 3de en 4de bijeenkomst. Het bleek een goed idee te zijn om opnieuw ouders aan te spreken, want na de 4de oudergroep hadden we het gevoel goed vertrokken te zijn met een diverse, betrokken en gemotiveerde groep ouders.

2.2. GROEPSBINDING ALS FUNDAMENT

Onze groep startte op 29 maart 2018. Om onze ouders “warm” te houden, kozen we voor tweewekelijkse bijeenkomsten.

De meeste ouders uit de groep kenden elkaar niet en omdat we toch wel een intensief groepsproces zouden lopen, zetten we van meet af aan in op groepsbinding. De 1ste bijeenkomst stond dan ook grotendeels in het teken van kennismaking: we lieten de ouders hun gezin tekenen, lieten hen groepjes vormen volgens bepaalde kenmerken, lieten hen een voorwerp kiezen dat hen typeert.

We gingen ook af en toe eens samen uit eten, planden tijdens de zomervakantie een gezinsuitstap in Puyenbroeck, bezorgden de ouders een kaartje en een attentie na 1 jaar engagement.

2.3. PRATEN OVER ERVARINGEN EN BEZORGDHEDEN ROND VRIJE TIJD

Na een uitgebreide kennismaking met de andere ouders en de procesbegeleiders verdiepten we ons in het thema “vrije tijd”.

Via een associatiespel probeerden we als groep een duidelijk beeld te krijgen van de verschillende facetten van vrije tijd. De ouders verwoordden wat zij verstonden onder “vrije tijd” en waarom ze vrije tijd belangrijk vinden voor hun kinderen.

Daarna gingen we via het “Wat-houdt-ons-bezig-spel” dieper in op de verschillende aspecten van vrije tijd. We lieten hen vertellen wat ze onprettig of juist goed vonden aan activiteiten, inschrijvingsmogelijkheden, communicatiemiddelen, ...

Omdat deze aanpak nogal abstract bleek, werkten we de volgende sessies met een andere methodiek. We stelden allerlei voorwerpen uit op tafel die te maken hadden met vrije tijd: een glijbaan, een voetbal, een uniform van de jeugdbeweging, een blokfluit, een penseel, een flyer van LEJO... We stelden hierbij

ook een aantal vragen: hoe vullen jouw kinderen hun vrije tijd in, wat vind je hier goed aan en wat mis je, welke droom heb je rond de vrije tijd van je kinderen?

De ouders verrasten ons door een reeks boeiende gesprekken, die ons heel veel info opleverden over vrije tijd in Ronse in al zijn aspecten!

Deze fase van ons onderzoek liep over 4 bijeenkomsten.

2.4. EEN THEMA KIEZEN EN DE PROBLEEMSTELLING FORMULEREN

De procesbegeleiders noteerden alle info en bundelden de ervaringen van de ouders in een aantal categorieën om meer overzicht te krijgen. Het overzicht met thema's en enkele citaten toetsten we opnieuw af bij de groep: hadden we alles goed begrepen en waren we niks vergeten? Zo kregen we nog enkele aanvullingen.

De 7 thema's die we afbakenden:

- De activiteiten waarvoor we onze kinderen willen inschrijven, kosten veel geld.
- Er is nood aan een betere communicatie over activiteiten voor kinderen.
- Er is weinig aanbod voor kinderen jonger dan 6 en ouder dan 12 jaar, de plaatsen voor kinderen tussen 6 en 12 jaar zijn snel volzet.
- De vroege inschrijving via de computer geeft veel stress.
- De inhoud van de activiteiten die georganiseerd worden.
- Er is nood aan speelpleinen en vrije speelruimte.
- De organisatie en aanpak van sportclubs.

De ouders dachten na over welke 3 thema's voor hen het belangrijkste zijn en wat ze er precies mee wilden bereiken.

Meer informatie zie bijlage 1.

Zo kwamen we tot onze top 3:

- Er is nood aan speelpleinen en vrije speelruimte: 35 punten
- Er is weinig aanbod voor kinderen jonger dan 6 en ouder dan 12 jaar. De plaatsen voor kinderen tussen 6 en 12 jaar zijn snel volzet: 31 punten
- De activiteiten waarvoor we onze kinderen willen inschrijven, kosten veel geld: 20 punten

Enkele citaten die keuze voor speelpleinen en vrije speelruimte motiveren:

- "Een speelplein is voor iedereen toegankelijk"
- "Het is gratis"
- "Ouders hoeven hun kind niet in te schrijven"
- "Het biedt kansen tot samen-leven: ouders, kinderen..."

De sessie erna formuleerden we samen met de ouders de probleemstelling voor ons onderzoek:

“Er is nood aan speelpleinen en vrije speelruimte voor gezinnen met kinderen en voor jongeren.”

Na 7 bijeenkomsten werd deze fase afgerond.

2.5. DE ONDERZOEKSVRAAG FORMULEREN

Op basis van het proces en de gesprekken die we tot nu voerden, kwamen we tot een onderzoeksvraag. Bij de afbakening en het formuleren van de onderzoeksvraag werden we ondersteund door de onderzoekster/onderzoeker van het VCOK. De procesbegeleiding stuurde hierin een beetje en vroeg of de groep akkoord ging met het voorstel.

“Hoe kunnen we, met inspraak van de Ronsese gezinnen, multifunctionele speel- en ontmoetingsruimte organiseren die voldoet aan de volgende criteria:

- voor kinderen en jongeren tot 18 jaar met diverse achtergronden,
- met aantrekkelijke en uitdagende speelmogelijkheden,
- met ontmoetingskansen voor ouders”

De groep kon zich vinden in deze probleemstelling en dus stippelden we ons onderzoek verder uit.

Tijdens de 12de bijeenkomst doorliepen we deze fase.

2.6. NADENKEN OVER DE AANPAK VAN HET ONDERZOEK

Onze oudergroep wilde weten of de criteria van onze probleemstelling gedragen werden door een ruimere groep Ronsese ouders en we besloten een vooronderzoek te doen. De ouders stelden een vragenlijst op waarmee ze polsten naar de tevredenheid over de beschikbare speelruimte in Ronse, het belang van speelruimte voor álle leeftijden, het belang van ontmoeting tussen ouders en de meerwaarde van participatie bij het vormgeven van speelruimte. Tenslotte konden ouders ook hun top 5 van elementen voor de ideale speelruimte meegeven.

Na de testfase, waarbij elke ouder 1 enquête invulde, werd de vragenlijst nog lichtjes aangepast op basis van suggesties van de ouders. Daarna spraken we af om per persoon 10 vragenlijsten (zie bijlage 2) in te vullen bij diverse ouders, niet enkel bij familie en burens dus.

De resultaten van de 58 ingevulde vragenlijsten, die we samen met de ouders verwerkten, bevestigden duidelijk onze bezorgdheid en de criteria die wij voorop zetten als groep, werden gedeeld:

- 51 deelnemers vonden het belangrijk dat Ronsese inwoners mee kunnen nadenken om speelruimte in te richten
- 48 deelnemers vonden het belangrijk tot heel belangrijk dat speelruimte er is voor kinderen van alle leeftijden
- 42 deelnemers waren helemaal niet tot niet tevreden over de aanwezige speelruimte in de buurt
- 40 deelnemers vonden het belangrijk tot heel belangrijk om andere ouders te kunnen ontmoeten op de plek waar hun kinderen spelen
- Een greep uit de elementen die bijdragen tot de ideale speelruimte:
 - Klim- en klautermogelijkheden
 - Glijbaan
 - Veiligheid
 - Veel groen
 - Schommels
 - Banken en tafels
 - Zandbak
 - Vuilbakken
 - Parcours voor fiets en step
 - Skatemogelijkheden
 - ...

Enkele citaten van de ouders toen we ons afgeronde vooronderzoek “vierden”. We vroegen hen te benoemen waarop ze fier waren, omdat we het bereikten als groep of om te benoemen wat hen fier maakte op zichzelf binnen onze groep:

“Goede samenwerking en leuke groep”

“Leuke, aangename groep, sterk onderwerp en er wordt goed doorgewerkt”

“Je suis fière de trouver le temps pour le groupe, malgré que c’est difficile parfois. Les encouragements des autres d’après le questionnaire, travailler ensemble et faire de nouvelles connaissances »

(Ik ben fier, omdat ik er in slaag tijd te maken voor deze groep, hoewel het soms moeilijk is. De aanmoedigen van de ouders die de vragenlijst invulden, samenwerken en nieuwe mensen leren kennen)

“Het werk dat we met de groep verrichten”

“Je suis fière de moi d’être restée dans le groupe malgré que ce n’est pas le sujet que j’ai choisi. Contente de participer avec un chouette groupe”

(Ik ben fier dat ik bij de groep gebleven ben, hoewel het gekozen thema niet mijn 1ste keus was. Blij om deel uit te maken van deze fijne groep)

“Je suis fière d’avoir osé rencontrer d’autres personnes et de partager mes idées”

(Ik ben trots, omdat ik de stap durfde te zetten om andere ouders te ontmoeten en om mijn ideeën te delen)

Voor het “echte” onderzoek tekenden zich ondertussen 2 mogelijke pistes uit die we als procesbegeleider voorlegden aan de ouders:

- **Mogelijkheid 1:** bezoek aan goede praktijkvoorbeelden, gekoppeld aan aanbevelingen aan onze stad
- **Mogelijkheid 2:** een concreet onderzoek in een Ronsese wijk of buurt om speelruimte te creëren

Er kwam nog een aanvulling van 1 van de ouders:

- **Mogelijkheid 3:** een bestaand speelplein herbekijken en onderzoeken welke veranderingen aangewezen zijn

De ouders kozen met grote meerderheid voor **mogelijkheid 1**.

We vroegen ouders ook om hun keuze te motiveren naar de groep. Een greep uit wat gezegd werd:

*“Ronse begint te leven, er is meer ambiance.
De speelruimtereflex aankaarten bij de stedelijke overheid gebeurt door een aanbevelingsnota”*

*“Elke buurt zou over een speelplein moeten beschikken.
In de aanbevelingsnota kan die mogelijkheid ook benadrukt worden”*

In deze beslissende fase werd gedurende de bijeenkomsten heel wat gedebatteerd tussen de ouders over voorbeelden in de eigen stad. Onder andere het natuurspeelpleintje in de buurt “Stookt”, het speelweefselplan, de verschillende speelpleintjes in de stad tonen dat Ronse al heel wat initiatief getoond heeft. Daarom leek het net boeiend om andere praktijkvoorbeelden naar Ronse te halen.

2.7. HET ONDERZOEK UITVOEREN

De procesbegeleiders verzamelden enkele steden en gemeenten met goede praktijkvoorbeelden en legden hun voorstel voor aan de groep. De selectie gebeurde op basis van onze probleemstelling, de ervaringen van de onderwijsopbouwwerkers en suggesties van de spiegelgroep.

Criteria die meespeelden bij de selectie waren ervaring in speelruimte en participatie en een gelijkaardig kansarmoedecijfer als dat van Ronse.

Na het akkoord van de ouders, maakten we een afspraak met de jeugddiensten van 6 steden of gemeenten:

- Genk
- Mechelen
- Gent
- Zele
- Oostende
- Kortrijk

Omdat we graag zo veel mogelijk informatie wilden halen uit onze bezoeken, vonden we het belangrijk om een degelijke vragenlijst uit te werken. Via vraagwoorden (wat, waar, wie, hoe, waarom, hoeveel...) stelden de ouders in groepjes vragen op. Deze methodiek leverde ons zeer uiteenlopende, interessante vragen op die de procesbegeleiders onderverdeelden in een aantal categorieën:

- Algemeen
- Trekker van het proces en partners
- Participatie
- Speelruimte
- Speelweefselplan
- Financiële middelen
- Communicatie
- Tijdslijn van het proces
- Nazorg
- Aandachtspunten

Ook de Schepen van Jeugd, de vrijetijdscoördinator en de ambtenaar van jeugd nodigden we uit voor deze bezoeken. Zo ging de ambtenaar van jeugd mee naar Kortrijk.

Uiteindelijk gingen 4 van de 6 bezoeken door zoals gepland. Door omstandigheden hadden we onvoldoende of geen ouders die mee konden naar Genk en Oostende, waardoor we besloten ons bezoek te annuleren. De Jeugddienst van Genk vond echter wel nog tijd om ons de ingevulde vragenlijst via mail te bezorgen. Ook voor de andere bezoeken schreven we de info uit in een verslag per jeugddienst.

2.8. DE RESULTATEN BESPREKEN EN AANBEVELINGEN FORMULEREN

Tijdens onze bezoeken verzamelden we een schat aan informatie. Niet elke ouder kon elk bezoek meegaan, dus moest de info op een overzichtelijke manier aan de ouders gepresenteerd worden. De procesbegeleiders verwerkten de informatie en kwamen tot een aantal kernwoorden, zoals partners, visie, communicatie, participatie... Per kernwoord vertelden de ouders wat hen bijbleef uit de bezoeken en zo filterden we concrete ideeën uit onze bezoeken.

Op basis van deze kernwoorden vroegen we de ouders welke adviezen ze hierover graag wilden meegeven aan de beleidsmakers en welke voorbeelden voor hen inspirerend waren. De ouders beslisten zelf over de samenstelling van het rapport, de presentatie,...

We zagen de resultaten niet enkel als de informatie die ouders opdeden over spelen en speelruimte, maar we hoopten dat ze ook dingen bijleerden over zichzelf en dat ze zich “verrijkt” voelden. We lieten hen nadenken over het groepsgebeuren en over hun persoonlijke groeiproces, op gebied van veerkrachtige binnenkant, kritisch bewustzijn en participatie.

2.9. HET ONDERZOEK PRESENTEREN

We kozen ervoor om de resultaten van ons onderzoek te presenteren op 2 momenten.

Op maandag 4 november 2019 gaan we met onze oudergroep in dialoog met vertegenwoordigers van het schepencollege van Ronse en ambtenaren van verschillende beleidsdomeinen. We willen onze opgedane kennis delen en beleidsactoren nog warmer maken voor spelen en speelruimte in Ronse.

Eind november volgt er een informele presentatie voor ouders, partners, andere geïnteresseerden en de pers. Hiermee stellen we onze resultaten voor aan een ruimer publiek.

3. DE ROL VAN DE OUDERS EN HUN MOTIVATIE VOOR HUN ENGAGEMENT

Het perspectief en de inbreng van de ouders zijn het uitgangspunt van het hele proces, in alle stappen van het onderzoek. De rol van ouders kan wisselen, afhankelijk van hun beschikbaarheid, vaardigheden, interesses... Het is wel zo dat iedere ouder een rol krijgt.

Wij geloven sterk in het versterkende karakter van de methodiek van "Ouders als Onderzoekers": de ouders nemen een actieve en verantwoordelijke rol op in de vorm van een langdurig engagement.

Het groepsproces creëert verbinding op verschillende niveaus:

- Er ontstaat verbinding tussen de ouders, binnen de groep
- Er ontstaat verbinding tussen de ouders van de groep en hun netwerk of andere ouders die ze kennen
- Er ontstaat verbinding tussen de ouders, de opbouwwerkers, de onderzoekers en de spiegelgroep
- Er wordt ingezet op verbinding tussen de ouders en de beleidsverantwoordelijken, en dus onrechtstreeks met de grotere "gemeenschap"
- Daarnaast ontstaat er ook onrechtstreekse verbinding: erkenning in hun gezin door de rol die ze opnemen in de groep en daardoor voor een ruimere gemeenschap, verbinding met mensen of organisaties waar ze het onderzoek doen, met de brede gemeenschap via de beleidsverantwoordelijken...

We vroegen de ouders naar hun motivatie voor hun langdurig engagement in onze onderzoeksgroep. Dit zijn enkele antwoorden.

"... voor de gezelligheid, omdat ik iets wil betekenen voor de mensen rondom mij, mijn kinderen, de kinderen in het algemeen en de jeugd."

"... pour rencontrer d'autres parents, pour pouvoir partager nos besoins et nos envies ici à Renaix, pour nos enfants et pour les enfants des autres, pour voir ce qu' est possible pour eux."

(... om andere ouders te ontmoeten, om onze noden en wensen hier in Ronse te kunnen delen, voor onze kinderen en die van andere ouders, om te weten te komen welke mogelijkheden er voor hen zijn)

"Je trouve qu'il y en avaient moins d'activités pour des enfants, il n'y a pas beaucoup de propositions ici à Renaix. C'est pourquoi, quand j'ai entendu qu'il y a un groupe de parents qui vont parler de tout ça, les activités, les parcs – il n'y en a pas beaucoup à Renaix – j'étais motivée pour venir et participer à ce groupe là."

(Ik vind dat er niet zoveel activiteiten voor kinderen zijn, er zijn niet zoveel mogelijkheden in Ronse. Daarom, toen ik hoorde dat er een groep was waarin ouders over deze zaken, zoals activiteiten en parken, zouden spreken, was ik gemotiveerd om deel te nemen aan deze groep)

4. DE SPIEGELGROEP

Uit eerdere ervaringen met “Ouders als Onderzoekers” leerden we dat het belangrijk is om vooraf en tussentijds af te stemmen met de beleidsverantwoordelijken, zodat de keuze voor een bepaald thema en de erbij horende aanbevelingen niet uit de lucht komen vallen. Anderzijds kunnen partners en oplossingsactoren meedenken en heel wat toevoegen aan het proces dat met ouders gedaan wordt.

Met die kennis in het achterhoofd stelden we vooraf een spiegelgroep samen waarvoor we een aantal partners uitnodigden: de Schepen van Jeugd, de diensthoofden jeugd/sport/cultuur/bib, OCMW, CLB, LEJO, de VWAWN, Huis van het Kind, het VCOK.

In overleg met de deelnemers aan de spiegelgroep formuleerden we ook de doelstellingen ervan:

- Reflecteren en spiegelen: waardevolle invalshoeken binnenbrengen in het onderzoek.
- Draagvlak creëren voor de aanbevelingen en slaagkansen van het project verhogen door op cruciale momenten terug te koppelen naar belangrijke partners en oplossingsactoren.

De spiegelgroep kwam vijf keer samen. Hij ondersteunde de procesbegeleiders en de ouders als een inspirerend en kritisch klankbord gedurende het onderzoek. De verschillende partners gaven vanuit hun expertise advies over groepsdynamiek, methodieken...

Er werd tweemaal een dialoog tussen de ouders van de onderzoeksgroep en de spiegelgroep georganiseerd. De ouders gaven aan de spiegelgroep een stand van zaken van het onderzoek en kregen hierover feedback. Telkens heel boeiende momenten voor de ouders en de partners in de spiegelgroep. De ontmoeting tussen professionals, ambtenaren, beleidsmensen en de ouders was leerrijk en inspirerend voor alle aanwezigen.

Deze manier van werken draagt bij tot het politiserend karakter van “Ouders als Onderzoekers”. Ouders laten hun collectieve stem horen op een positieve en opbouwende manier en dragen zo bij tot een democratisch proces. Ze maken zich mede-eigenaars van het thema speelruimte en ontmoeting die hen allen aanbelangt.

5. RESULTATEN

5.1. VERSTERKEN VAN DE GROEP

De onderzoeksgroep kwam meer dan 18 maand lang op regelmatige basis (meestal tweewekelijks) samen, dat resulteerde in niet minder dan 25 groepssessies. Het kan niet anders dan dat deze groep ouders, ook door de manier van werken, ook persoonlijk geëvolueerd is.

De groep startte als een groep ouders die elkaar niet kenden en werd op termijn een hechte en intense groep onderzoekers, gefocust op het verzamelen van onderzoeksresultaten. De ouders leerden met elkaar omgaan en respect opbrengen voor ieders mening. Ook de intensiteit van vergaderen was een zoektocht voor de groep. Door het gebruik van methodieken versterkten we de groep rond een eigen mening formuleren, keuzes maken, empathisch denken over de problematiek en het eigen belang overstijgen, contacten leggen, vragen formuleren voor de enquête en de bezoeken, kritisch kijken naar infrastructuur...

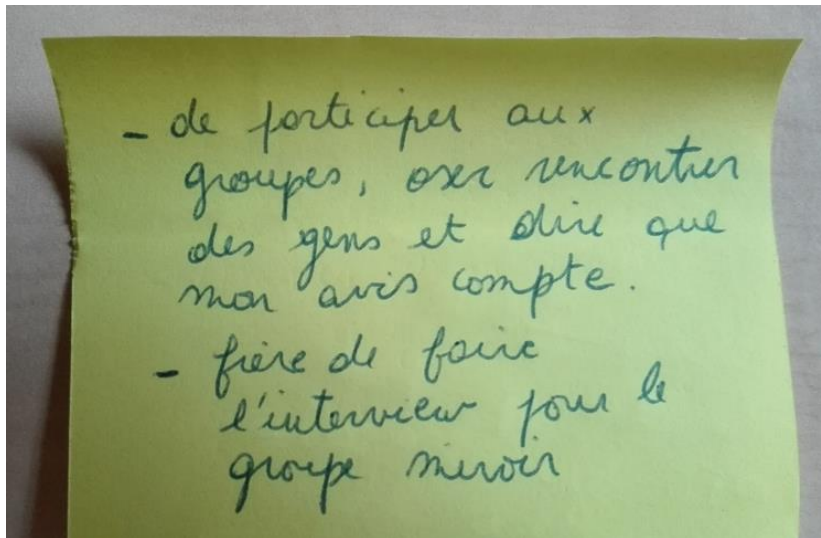
“Geïnteresseerd zijn, zichzelf informeren, vragen stellen aan de betrokken personen en alert zijn voor advertenties, folders, sociale media: dat is wat ik leerde.”

*“Welke zaken ik gedaan heb die ik zonder deze groep niet gedaan zou hebben?
Een enquête afnemen, vragen stellen en investeren in een project.”*

De groep werkte zich op korte termijn in in het thema vrije tijd en meer specifiek in het domein van speelruimte. De verantwoordelijke van de stedelijke jeugdendienst maakte de ouders wegwijs in het speelweefselplan van de stad, de stedelijke budgetten voor speelruimte en hun visie over spelen. De verschillende bezoeken die de ouders deden in het kader van het onderzoek verrijkten hen eveneens op dit vlak. Dit versterkte de groep op het vlak van kennis van lokaal beleid en democratie.

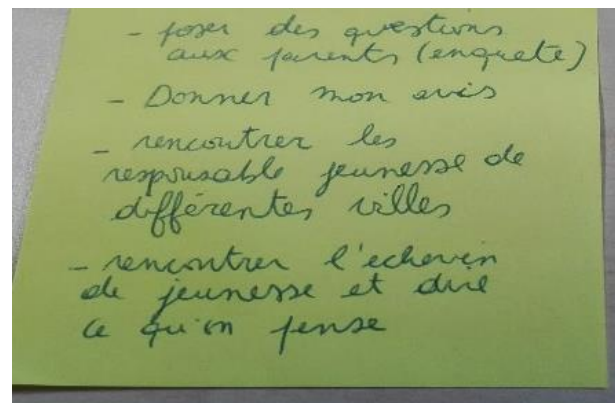
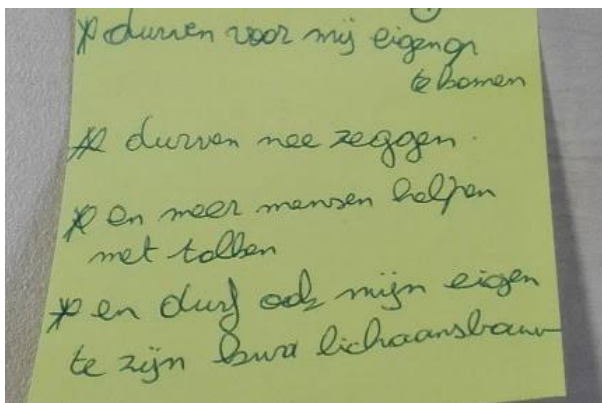
Ook op persoonlijk vlak legden heel wat ouders een enorme weg af. Voor velen was met een groep aan de slag gaan rond een thema een primeur en niet evident. Naarmate het onderzoek vorderde, zagen we mensen groeien in hun rol. Door hen te versterken binnen de groepswerking namen ouders dit ook mee buiten de groep in hun privéleven. Dit was voor de procesbegeleiders en de ouders een mooie ervaring. De citaten van de ouders geven ons een inkijk in dit proces:

*“Ook al zeg je iets stoms, toch hoor je erbij. Je mag je eigen zijn, je moet je niet veranderen.
Hier mag je zijn wie je bent.”*

"Vroeger nooit iets gedaan, nu meer. Ik ben een gesloten boek, schrik van de anderen hun reacties. Ik durfde mijn eigen mening zeggen. En ze luisterden naar mij, ik werd niet uitgelachen. Ik had het recht om deel te nemen. Het vertrouwen was magnifique!"

"Nu durf ik mijn mening te zeggen. Als ik kan, dan help ik, ik ben nu terug mijzelf."

Naarmate het proces vorderde, werden de ouders ook veel resultaatgerichter:

"We hopen dat het loopt zoals bij de vorige groep, ook al is het niet echt zeker en dat het iets in beweging zal brengen."

"Het moeilijkste om te doen was om beschikbaar te zijn, om werk, gezin en dit project te combineren, maar ik liet het niet los, omdat ik hoop dat deze tijd niet voor niets wegging en dat uiteindelijk, op korte of lange termijn, zal leiden tot een paar dingen".

5.2. RESULTATEN VAN ONS ONDERZOEK

Waardevolle ervaringen uit KORTRIJK

- Er wordt samengewerkt met vzw Jongerenatelier voor een **brugproject** met jongeren tussen 16 en 18 jaar die deeltijds leren, maar geen deeltijds werk vinden. De jongeren leren vaardigheden in een hout-, metaal- of bouwatelier. In het kader van hun opleiding staan zij in voor de technische kant: ze bouwen en onderhouden de speelpleinen. Dit brugproject wordt ondersteund door 3 technische begeleiders, waarmee de verantwoordelijke “speelruimte” van de stad Kortrijk het technische aspect bespreekt. Geld voor het onderdeel “speelruimte” van de jeugddienst gaat naar de aankoop van het materiaal; de middelen voor de technische begeleiders komen van Vlaanderen en van Europa.
- Het Bestuursakkoord legt de ambitie op om in gezinsrijke wijken op 400m van de woning van het kind speelruimte te voorzien (speelplein, voetbalveld...). De **400m-zone** eindigt bij een gevaarlijke oversteek.
- De stad schenkt in zijn visie op speelruimte aandacht aan **verspreiding en diversiteit**: er wordt ingespeeld op een aanbod voor verschillende leeftijden en kansen tot formeel én avontuurlijk spelen.
- Stap 1 van het participatietraject is een **plaatsverkenning** en een **objectief onderzoek** door de verantwoordelijke “speelruimte”: er wordt nagegaan wat er allemaal aanwezig is (pleintjes, school, jeugdbeweging, weg, aantal kinderen...) en deze info wordt in een plan gegoten.
- Stap 2 van het participatietraject: bewoners worden uitgenodigd op een **vergadering** via een brief in de bus. Bij deze uitnodiging zit een enquête voor de kinderen: waar willen ze spelen en hoe willen ze daar spelen? Ze kunnen kiezen uit een 20-tal picto’s van speelfuncties waaruit ze een top 5 kunnen selecteren.
- Voor de participatie probeert de verantwoordelijke “speelruimte” op **zoveel mogelijk verschillende manieren** info te verzamelen: via objectieve gegevens, via gesprekjes met spelende kinderen, via de buurtvergadering...
- In de deelgemeente Marke zat een groep ouders, bewoners en ambtenaren samen rond het **speelweefselplan**. Er werden 20 acties vastgelegd, opgedeeld in 2 categorieën: onmiddellijk op te lossen (bv. renovatie, speelbos) en lopende acties (bv. veilige oversteek).

- **Ontmoetingskansen** creëren op speelpleinen door geschilderde, verplaatsbare picknickbanken (vanuit de dienst gebiedswerking).

Boeiende invalshoeken uit MECHELEN

- Er is een nauwe **samenwerking** tussen de verantwoordelijke “speelruimte”, de dienst preventie (aspecten als verlichting en inplanting van bankjes...), de dienst ruimtelijke planning en de dienst natuur- en groenontwikkeling. Ook de technische ploeg en het groenbeheer zijn partners.
- Het loont de moeite om het klassieke patroon te doorbreken en voor **variatie** in speelplekken te zorgen: klassieke speelpleinen, natuurspeelplekken en bossen, kindvriendelijke installaties (o.a. vanuit de trend van speelbare kunst).
- We zagen een knap voorbeeld van een hogeschool, die tijdens en buiten de schooluren zijn poort open laat, zodat kinderen er kunnen komen spelen. Studenten richtten een heel leuke speelplek in met kosteloos materiaal. Dit illustreert hoe een **Brede School** kan werken.
- Bij een **1ste bevraging** binnen het participatietraject worden kinderen **individueel** (want zo minder beïnvloeding) bevraged via Picto-play. Er wordt vooraf goed gekaderd wat technisch mogelijk is, wat de krijtlijnen van het beleid zijn en dat het een project in beweging is.
- **Participatie** “hoort” bij het **contract** met de firma’s die speeltoestellen ontwerpen.
- Indien er geen tijd voor een bevraging is, wordt er **voor iedereen iets** ontworpen: voor elke leeftijdsgroep is wetenschappelijk onderbouwd wat kinderen graag doen of goed kunnen (0-2 jaar, 2-6 jaar, 6-10 jaar en 10+).

- Als er een groot plein ingericht wordt, wordt er voor elke gebruiker of functie specifieke ruimte voorzien, met centraal een plek om mekaar te ontmoeten. De ruimte mag niet geclaimd worden door 1 groep, dus het is belangrijk om in te spelen op **verschillende functies**.
- Het is belangrijk om speelruimte **integraal** te ontwerpen: 1 plein kan veel sociale functies omvatten, zoals ontmoeting, tuinieren, picknicken, hond uitlaten, ...

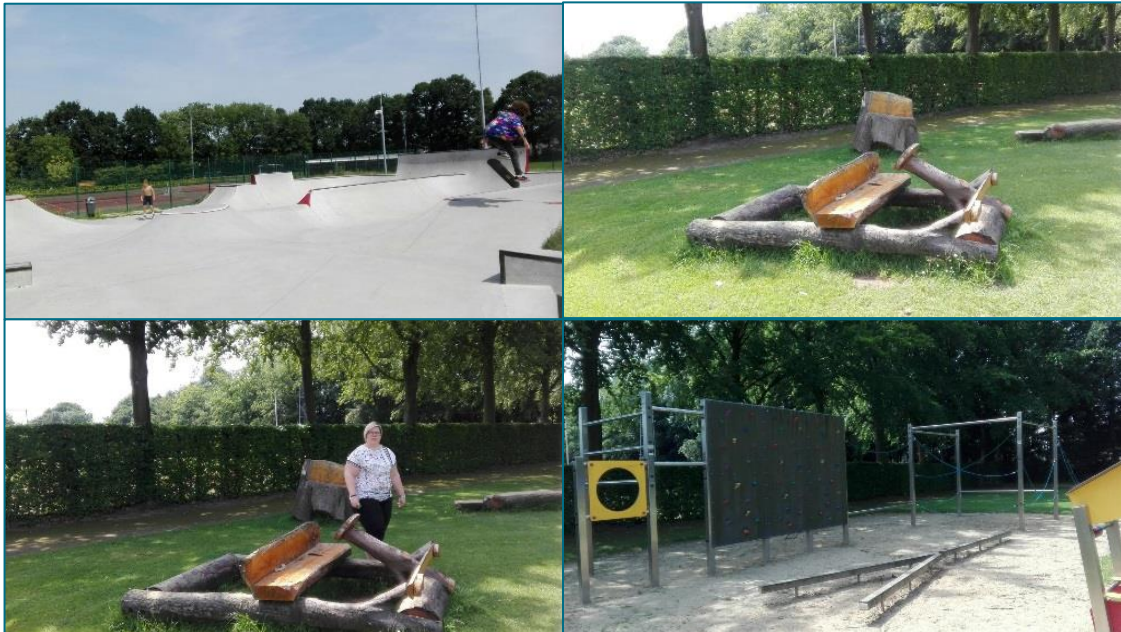
Inspirerende voorbeelden uit GENT

- Project **“Thuis in ’t Stadhuis”**: elke week komt 1 klas van de 3de graad van het basisonderwijs naar het stadhuis. Thema’s waarover in vaak dialoog gegaan wordt met het Gentse stadsbestuur, zijn speelruimte en mobiliteit. De voorstellen die de kinderen doen, worden onderzocht door de jeugddienst en de klas krijgt van hen ook een antwoord.
- De **groendienst** is een belangrijke partner: zij hebben de middelen en bouwen de speelpleinen. Er is een 3-maandelijks standaard overleg tussen groendienst, jeugddienst en landschapsarchitecten.
- Als straten of pleinen heraangelegd worden (door de dienst wegen of mobiliteit), wordt er vanuit de jeugddienst meegedacht en worden er suggesties gedaan voor spelimpulsen.
- Er is een **vaste aanpak** voor de inrichting van speelruimte: eerst maakt de groendienst een planning voor de aanleg van een speelplein of park en vervolgens doet de jeugddienst een bevraging.
- De **bevraging** bij kinderen en jongeren verloopt volgens een **vast stramien**:

- » Feiten verzamelen: hoe wordt de plek nu al gebruikt, waarvoor, wanneer, door wie, welke plekken? Welke wegen gebruiken de kinderen om er naartoe te komen?
 - » Evaluatie: Wat vinden jullie goed en leuk aan het speelplein?
 - » Noden en voorstelling van verandering: wat moet er veranderen, wat moet er bij komen?
- Het materiaal van **Kind en Samenleving** rond publieke ruimte en participatie is interessant en is gratis te downloaden:
 - “Over reuzenkaarten en wegvragertjes”: publicatie die richtlijnen aanreikt om te komen tot inspraak van kinderen bij de inrichting van de publieke ruimte
 - “Tieners en inspraak”
 - Ander interessant materiaal:
 - methodieken tienerinspraak: <https://k-s.be/inspraak-participatie/inspraaktools/tienspraak-tieners-betrekken-bij-het-gemeentelijk-beleid/>
 - algemene methodieken: <https://k-s.be/inspraak-participatie/>
 - <https://stad.gent/over-gent-en-het-stadsbestuur/stadsbestuur/wat-doet-het-bestuur/beleidsplannen/beleidsplannen-jeugd-onderwijs-kinderopvang/jeugdruimtebeleid/speelweefsel>
 - <https://stad.gent/over-gent-en-het-stadsbestuur/stadsbestuur/wat-doet-het-bestuur/beleidsplannen/beleidsplannen-jeugd-onderwijs-kinderopvang/jeugdruimtebeleid>
 - **Team inspraak** bereikt kinderen vaak via samenwerking met het onderwijs, ouders en andere bewoners via buurtgesprekken of “inkombabbels” (in het geval van de Wolterslaan) aan de ingang van appartementsblokken, via de pretcamionette en via open ontmoetingsmomenten voor buurtbewoners.

Interessante ideeën uit ZELE

- Er wordt **samengewerkt** met iemand van openbare werken en met de groendienst (onderhoud groenvoorzieningen van de gemeentelijke speelpleinen).
- De **afdeling houtbewerking van een secundaire school** verwerkte door de gemeente omgehakte bomen tot speeltuigen. De jeugddienst speelt ook met het idee om deze leerlingen in te schakelen om een evenwichtsparcours te bouwen in een klein speelbosje in een park.
- Er is een apart budget voorzien voor speelpleintjes in de meerjarenplanning.
- De **stadswacht** staat in voor een 2-wekelijkse controle van de pleintjes tijdens de zomer (gebreken, vuil...) en opmerkingen worden via een Excel-lijst doorgegeven aan de jeugdconsulent. Kleine gebreken worden voor herstelling doorgegeven aan het hoofd van de technische dienst en dit volstaat bijna altijd.

Verrijkende suggesties uit GENK

- Er wordt samengewerkt met **Alternatief VZW**, een sociale onderneming, voor de controle en het herstel van 70% van de speelterreintjes.
- De jeugddienst organiseert de bevraging altijd **op de plek van het speelterrein zelf**. Er wordt niet alleen naar kinderen, maar ook naar ouders geluisterd.

- Voor de **participatie** wordt er gewerkt met uitnodigingen en briefjes in de bussen, via partners en verenigingen en via laagdrempelige ontmoeting, bv. door een hele namiddag ergens te gaan staan met koffie, fruitsap en koekjes.
- We proberen zoveel mogelijk speelterreinen uit te bouwen tot **intergenerationele en centrale speeltuinen**, met speelmogelijkheden van 2-12 jaar, maar eventueel ook zitmogelijkheden voor tieners en bankjes voor (groot)ouders.
- Bij een heel aantal speelpleinen ligt een **trap- of basketveldje**.
- In elke wijk ligt er één speelterreintje waarbij een aantal **buitenfitnessstoestellen** geplaatst zijn. Dit is vanuit de sportdienst in samenspraak met de jeugddienst gedaan.
- De **buitenspeeldag** wordt elk jaar bij of op een speelterrein georganiseerd: elk jaar in een andere wijk, om zo elk jaar een speelpleintje in de kijker te zetten.
- **Tip:** betrek de kinderen en verenigingen in de buurt en open het nieuwe of hernieuwde plein feestelijk met hen!

Wat meermaals terugkwam tijdens onze bezoeken en wat dus een beetje de rode draad is...

- **Samenwerking** tussen verschillende stadsdiensten (groendienst, ruimtelijke planning, preventie...) en externe partners.
- **Samenwerking** met vzw's of secundaire scholen voor de bouw van speeltuigen.
- **Objectief onderzoek** als start van het participatieproces.
- **Picto-play** is een dankbare participatiemethodiek, omdat hij op een niet-talige manier polst naar speelfuncties en niet naar speeltoestellen. (Zie bijlage 5)
- Als kinderen, jongeren, ouders, bewoners... bevraagd worden in het kader van de inrichting van speelruimte, wordt vooraf goed gekaderd wat technisch mogelijk is en de gemaakte keuzes worden ook naar hen **teruggekoppeld**.
- Het hele proces, van participatie tot opening loopt over **6 maanden**, van januari tot juni, zodat het nieuwe of aangepaste plein al meteen gebruikt kan worden tijdens de zomervakantie. Een objectief onderzoek en een plaatsverkenning vooraf zorgen voor een vliegende start!
- Een **feestelijke opening** met pers
- **Communicatie** over speelplekken en veilige verbindingswegen door middel van een speelweefselplan (op papier en digitaal)
- **"Ergens graag komen is ergens zorg voor dragen."**

6. AANBELEVINGEN VOOR HET LOKALE BESTUUR

VISIE

Veranker “spelen” in het beleid en bewaak de “jeugd- of speelreflex” binnen alle nieuwe ruimtelijke projecten, om zo te komen tot een kindgerichte publieke ruimte. Een “vrijetijds- en of speeltoets” voor deze nieuwe projecten zorgt voor de integratie ervan.

CONCRETE TIPS

- In Kortrijk heeft men in het bestuursakkoord opgenomen dat men in gezinsrijke wijken in een straal van 400 m rond een woning speelruimte wil voorzien.
- In Mechelen heeft men vanuit de jeugddienst een voet tussen de deur bij grote verkavelingen ⇒ speelruimte voorzien vanaf bepaalde aantallen en mee ontwerpen (als voorwaarde in de verkavelingsvergunning).

MULTIFUNCTIONEEL GEBRUIK VAN RUIMTE

- Investeer in het multifunctioneel gebruik van ruimte: verschillende functies van een terrein trekken verschillende mensen aan met verschillende motieven.
- Spel, vrije tijd en cultuur horen niet alleen in centra thuis, maar ook in de wijken. Dit vraagt om integratie binnen de ruimtelijke planning.

CONCRETE TIP

- In Mechelen zet men in op integraal ontwerpen van speelruimte: met plaats voor spelen, ontmoeting, eventueel tuinieren, picknicken, ... Men probeert klassieke speelpleinen te doorbreken door ook oog te hebben voor natuurspeelplekken (een wilgenhut, een fruithaag een parcours met natuurlijke elementen) en speelbossen.

SAMENWERKING

- Spelen is een collectief gedragen uitdaging en niet enkel een bevoegdheid van de jeugddienst.
- De samenwerking tussen verschillende stadsdiensten, zoals een jeugddienst, sportdienst, groendienst, ruimtelijke ordening en de stedelijke werkplaats, biedt veel kansen om spelimpulsen te integreren in het beleid.
- Het is ook een meerwaarde om met private partners in dialoog te gaan om groen- en speelruimte collectief te kunnen gebruiken. Zo kan een speeltoets opgenomen worden in een verkavelingsovereenkomst of kan met scholen nagedacht worden over het Brede School-principe.

CONCRETE TIP

- Denk out-of-the-box voor partnerschappen. We zagen in verschillende steden samenwerkingsverbanden: in Zele met secundaire scholen, afdeling hout voor het ontwerpen van speeltuigen, in Genk met sociale economie voor onderhoud en herstel, in Mechelen met de hogeschool die haar speelplaats ook buiten de schooluren openstelde voor kinderen uit de buurt ...

PARTICIPATIE

- Het loont om werk te maken van participatie: betrokkenheid bij het inrichten van speelpleinen bevordert verantwoordelijkheid en “zorgen voor...”. Denk hierbij aan kinderen, jongeren, ouders en buurtbewoners.
- Door kinderen en jongeren te bevragen naar speelfuncties en niet naar speeltuigen kan je creatief omgaan met publieke ruimte en financiële middelen.
- Er is nood aan verschillende vormen van participatie: groepsbijeenkomsten, huisbezoeken...

CONCRETE TIPS

- In verschillende steden gebruikt men picto-play om kinderen mee te laten denken over speelfuncties.
- In Gent werkt men met een “wijk van de maand”: het hele schepencollege trekt naar een wijk om te luisteren naar de bewoners.
- We zagen in verschillende steden zeer creatieve invullingen, naast de wijk- en inspraakvergaderingen: inkomabbels, praten met kinderen via de pretcamionette, ...

COMMUNICATIE

- Communicatie is een investering die rendeert: vooraf informeren bij participatie en terugkoppelen, werk maken van een speelweefselplan, vieren met een feestelijke opening...
- Bij wijze van nazorg van de (speel)ruimte is het belangrijk om een werking te koppelen aan wat ontwikkeld werd: dit kan door er activiteiten te organiseren die mensen naar het plein leiden en die verbinding creëren.
- De ouders van onze onderzoeksgroep vragen uitdrukkelijk om geïnformeerd te blijven over de realisatie van deze aanbevelingen.

CONCRETE TIP

- Concrete tip: Om speelpleinen meer bekendheid te geven, organiseert men de buitenspeeldag in Genk niet op een centrale plaats, maar op de verschillende speelpleintjes in de stad.

Nog meer concrete tips en waardevolle ideeën vind je in de samenvattingen van de bezoeken op pagina 18-25 en in de uitgebreide verslagen van onze bezoeken in bijlage!

7. DANKWOORD

We willen graag uitdrukkelijk de mensen bedanken die een bijdrage leverden aan ons onderzoek rond vrije tijd.

In de eerste plaats richten we ons tot de ouders. Bedankt Anne-Line, Cherin, Katrien, Karema, Loubna, Nabila en Souaad voor jullie engagement! We beseffen dat het een uitdaging was om onze bijeenkomsten ingepast te krijgen in jullie drukke privéagenda, in combinatie met gezin, werk en andere activiteiten. We appreciëren jullie inzet dan ook enorm, net zoals jullie gedrevenheid, idealisme en eerlijkheid. Wij vinden het een voorrecht dat we zo intensief met jullie mochten samenwerken en zo de kans kregen jullie goed te leren kennen. Ook Chaima, Christina, Cindy, Farida, Elena, Hanifa, Imane, Karima, Laila, Riad, Virginie en Zohra willen we bedanken, omdat zij ook hun steentje bijdroegen tijdens bepaalde fases van het traject.

Ook een oprechte dankjewel aan Ankie Vandekerckhove en John Decoene, die als wetenschappers ons traject van dichtbij volgden en zich betrokken opstelden tijdens en na de bijeenkomsten. We kijken met veel voldoening terug op de afgelegde weg en hoe we daarin door jullie versterkt en aangemoedigd werden.

Bedankt ook aan het VCOK, in het bijzonder aan Chris De Bruyne en Katelijne De Brabandere, om hun expertise in de methodiek Ouders als Onderzoekers met ons te delen, om ons de nodige financiële steun te bieden en om ons in contact te brengen met Ankie en John.

Ook de deelnemers aan de spiegelgroep vermelden we graag in dit rijtje: bedankt om op cruciale momenten van ons onderzoekstraject tijd te maken en samen na te denken over mogelijke pistes en goeie invalshoeken. De bijval die we telkens kregen overtuigde ons ervan dat we met het juiste thema bezig waren.

Tenslotte ook een woord van dank aan de jeugddiensten die tijd maakten voor ons bezoek! Dankjewel Bieke, Tim, Lien en Hanne, Joke en Gwen, Jamal en Sien om jullie "goesting", visie en inspirerende ideeën met ons te delen! Wij verspreiden al die kennis graag verder.

Klaar en Piet
Onderwijsopbouwwerk Ronse
Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen

Onderwijsopbouwwerk Ronse is een samenwerkingsverband met de ondersteuning van de Stad Ronse.

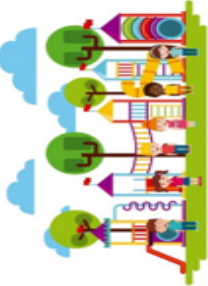

8. BIJLAGEN

1. Resultaten van de stemming, met enkele citaten
2. Vragenlijst van vooronderzoek
3. Inge vulde vragenlijsten van de bezoeken aan Vlaamse jeugddiensten
4. Enquête bij uitnodiging voor buurtvergadering (Kortrijk)
5. Flyer met uitnodiging voor inspraakmoment voor buurtbewoners (Ze le)
6. Fiches van de basisset van Picto-play

Thema's OUDERS ALS ONDERZOEKERS

20x		<p>De activiteiten waarvoor we onze kinderen willen inschrijven kosten veel geld.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pagadders: duur als je geen VT-pas categorie 1 hebt • Villa Creademie is zeer duur • Pipompuulekies is kostelijk • In Oudenaarde is er de kansenas waardoor je een kortingstarief krijgt.
5x		<p>Er is nood aan een betere communicatie over activiteiten voor kinderen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toen ik net in Ronse was, heb ik moeilijk mijn weg gevonden. Doordat ik zelf meedeed aan enkele activiteiten kreeg ik meer en meer info over activiteiten voor de kinderen. Maar op mezelf zou ik dit niet gevonden hebben. Dus als je geen netwerk hebt, is dat een probleem. • Nood aan overzicht: een plek (soort vrijetijdsloket) of infodrager waar alle info gebundeld wordt; nu moet je een beetje overal gaan zoeken.
31x		<p>Er is weinig aanbod voor kinderen jonger dan 6 en ouder dan 12 jaar. De plaatsen voor kinderen tussen 6 en 12 jaar zijn snel volzet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Weinig betaalbare alternatieven als je geen kamp of Pagadders kon reserveren: wat dan met de kinderen? • Nood aan "losse opvang" voor werkende ouders: dag zelf brengen, voor-en namiddag • Er is aanbod voor kinderen tussen 6 en 12 jaar, maar snel volzet...
4x		<p>De vroege inschrijving via de computer geeft veel stress.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sinds de digitale inschrijving moet je paas- en zomervakantie samen betalen voor al je kinderen, en door het online betalen moet dit onmiddellijk na de inschrijving. Voorheen had je hiervoor nog 2 weken de tijd. • Sportkampen: inschrijvingsprocedure geeft stress • Bij buurtspeelplein kunnen de kinderen enkel de namiddag terecht. Daarvoor moet je niet de hele week inschrijven.

Thema's OUDERS ALS ONDERZOEKERS

16x		De inhoud van de activiteiten die georganiseerd worden.	<ul style="list-style-type: none"> • Ouders vinden het positief als de jongeren verantwoordelijkheid leren dragen in een jongerenwerking • Ook voor een goedkopere prijs mag je kwaliteit verwachten
35x		Er is nood aan speelpleinen en vrije speelruimte.	<ul style="list-style-type: none"> • In Brussel zijn er veel parkjes, die op een bepaald uur openen en sluiten, waardoor er geen overlast is laat op de avond en de pleinen blijven ook mooi omdat de buurt er respect voor heeft. • Er is niet enkel nood aan zaken die altijd georganiseerd worden door bepaalde diensten, maar gewoon een plek waar jongeren vrij naartoe kunnen gaan om te praten en te doen wat ze willen. • Misschien is er nood aan 1 grote open ruimte waar alle leeftijden apart hun ei kwijt kunnen. Hierdoor is er ook sociale controle.
6x		De organisatie en aanpak van sportclubs.	<ul style="list-style-type: none"> • Als je kind niet zo goed is in de sport word je snel buiten gesloten. Je betaalt evenveel, maar je kind belandt vaker op de bank. • Je kan niet gewoon naar de voetbal gaan "op een bal te schoppen". Dit is echter niet het doel: de bedoeling is dat de kinderen zich amuseren, niet dat ze enkel maar leren winnen. • Mijn kind zat in de basket, maar daar is het mee gestopt: er was altijd negatieve commentaar dat hij zijn best niet deed.

Vragenlijst “Ouders als Onderzoekers”

“Ouders als Onderzoekers” is een groep ouders die zich samen engageren in een onderzoek over vrije speelruimte in Ronse. Hiermee bedoelen we openbare ruimte waar kinderen, jongeren en ouders naartoe kunnen. In het hele onderzoek is de mening van ouders heel belangrijk.

Algemene informatie:

Man – vrouw

E-mailadres, indien u op de hoogte wil blijven van ons project:

Anoniem kan ook!

Wilt u later nog meewerken aan ons project: ja - neen

Leeftijd kinderen:

3 tot 6 jaar	7 tot 9 jaar	10 tot 12 jaar	13 tot 15 jaar	16 tot 18 jaar
--------------	--------------	----------------	----------------	----------------

Buurt of straatnaam:

Vragenlijst:

Duid het cijfer aan dat past bij jouw mening.

Je kan ook nog opmerkingen opschrijven.

1. Er is voldoende speelruimte bij mij in de buurt.

1 = 😞	2	3	4	5 = 😊
-------	---	---	---	-------

Opmerkingen :

2. Ik vind het belangrijk dat een vrije (speel)ruimte er is voor kinderen van alle leeftijden.

1 = 😞	2	3	4	5 = 😊	
-------	---	---	---	-------	--

Opmerkingen :

3. Ik vind het belangrijk om andere ouders te ontmoeten op de plaats waar mijn kinderen spelen.

1 = 😞	2	3	4	5 = 😊
-------	---	---	---	-------

Opmerkingen:

4. Ik vind het belangrijk dat Ronsese inwoners mee mogen denken om de vrije (speel)ruimte in te richten.

1 = ☹️	2	3	4	5 = 😊
--------	---	---	---	-------

Opmerkingen:

5. Denk aan je ideale vrije (speel)ruimte. Geef je top 5 van dingen die zeker aanwezig moeten zijn.

-
-
-
-
-

Opmerkingen :

Bedankt!

Vragenlijst Ouders als Onderzoekers

NAAM VAN DE STAD/GEMEENTE EN DIENST: KORTRIJK

ALGEMEEN

1. Wat is jullie bevolkingsaantal?

- 76 000 inwoners, waarvan 46 000 inwoners in het stadscentrum

2. Hoe is de socio-economische situatie van de stad of buurt?

- 18,58% van de bevolking leeft in armoede

3. Hoeveel jongeren telt jullie stad en hoe verhouden kleuters, kinderen en jongeren zich tot de totale bevolking?

- 0-18 jaar: 19,3% (cfr. Vlaams gemiddelde)
- 80 speelplekken

TREKKER VAN HET PROCES EN PARTNERS

1. Hoeveel collega's zijn verantwoordelijk voor het project rond de inrichting van speelpleinen en hoeveel tijd van hun werktijd besteden ze eraan?

- Team jeugdendienst (8 mensen):
 - coördinator, kinderactiviteiten (1p), tieneractiviteiten (1p), jeugdwerkondersteuner, onderhoud gebouwen jeugdbewegingen (1/2), administratieve medewerkers, fuifondersteuning, communicatie (website en boekjes)
 - vzw De Warande: speelpleinwerking
 - vzw Aiko: werking kansarmoede voor kinderen en jongeren (vb. Pretmobiel, meisjeswerking, kunstatelier...)
- 1 persoon verantwoordelijk voor speelruimte: werkt halftijds
 - doet het inhoudelijke: voorbereidend werk...
 - inspraak met kinderen en jongeren
 - heeft bureau in het stadhuis, om vanaf het begin betrokken te zijn bij grote projecten om de invalshoek van speelruimte binnen te brengen

2. Met welke partners werkten jullie samen en waarvoor?

- Vzw Jongerenatelier: brugproject met jongeren tussen 16 en 18 jaar die deeltijds leren, maar geen deeltijds werk vinden
 - jongeren leren vaardigheden in een hout-, metaal- of bouwatelier
 - voor hun opleiding staan deze jongeren in voor de technische kant van de speelpleinen: bouwen de speelpleinen, onderhouden ze...
 - 3 technische begeleiders waarmee de verantwoordelijke "speelruimte" het technische bespreekt

- geldt voor onderdeel “speelruimte” van de jeugddienst gaat naar de aankoop van het materiaal; middelen voor de technische begeleiders komen van Europa en Vlaanderen

3. Welke rol speelt de stad/gemeente in het proces?

- Bestuursakkoord legt de ambitie op om in gezinsrijke wijken op 400m van de woning van het kind speelruimte te voorzien (speelplein, voetbalveld...). Wijken worden geografisch afgebakend (grote weg, beek...); omliggende wijken ook onderzoeken op speelruimte. 400m-zone eindigt bij een gevaarlijke oversteek.
- Visie stad: aandacht voor verspreiding en diversiteit → inspelen op aanbod voor verschillende leeftijden en kansen tot formeel en avontuurlijk spelen

4. Heeft de stad een werkgroep rond speelruimte en welke stadsdiensten zijn erbij betrokken?

- Geen werkgroep op stadniveau
- Verantwoordelijke “speelruimte” heeft wel goed contact met collega’s door aanwezigheid in het stadhuis
- Succesverhalen motiveren op stadniveau om te blijven investeren in kindvriendelijke ingrepen. Dit werkt nog beter dan een speelweefselplan

5. Is er sociaal weefsel in de buurt van de speelruimte waarop jullie beroep konden doen?

PARTICIPATIE

1. Hebben jullie hulp gekregen van ouders en kinderen om de speelruimte in te richten? Of hebben zij op andere manieren meegeholpen?

- Per plein wordt er gewerkt met een werkgroep op maat, ofwel vanuit een vraag van de buurt, ofwel vanuit de 400m-zone

2. Hoe kregen kinderen, jongeren en ouders inspraak?

- Stap 1: objectief onderzoek door de verantwoordelijke “speelruimte”: wat is er allemaal aanwezig (pleintjes, school, jeugdbeweging, weg, aantal kinderen...). Deze info wordt in een plan gegoten.
- Stap 2: bewoners uitnodigen op een vergadering
 - Brief in de bus → bij de uitnodiging zit een enquête: willen de kinderen daar spelen, hoe willen ze spelen (speelfuncties bevragen door te laten tekenen)?
 - Wat zou je willen doen? Wat is er goed? Wat wil je?
 - Samen kiezen: natuurlijk of formeel speelplein (met toestellen)
 - Op basis van de ideeën op de vergadering mogen de firma’s een voorstel doen
 - Opnieuw samenkomen met de kinderen om te kiezen

3. Welke methodieken gebruikten jullie?

- Op zoveel mogelijk aparte manieren info proberen te verzamelen: via objectieve gegevens, via gesprekjes, via de vergadering...
- Enquête is altijd dezelfde: 20-tal picto’s en top 5 geven
- Methodieken zijn altijd anders: meestal voor kinderen van 4 tot 12 jaar
 - knippen en plakken, klei, zand, houtjes...
 - prentjes uitgestald en lopen naar je favoriete prentje
 - 8 voorstellen als groep in een lijn leggen van leuk tot minder leuk

- Minder methodieken voor tieners (bv. skateparken): er moet nog dieper onderzocht worden wat zij graag doen
4. Hoe slaagden jullie erin om mensen te bereiken? Hoe trokken jullie de aandacht van de inwoners?
- Bewoners uitnodigen via brief voor de 1ste vergadering: dit werkt voldoende
 - Indien mogelijk apart met aanwezige partners uit de buurt spreken (school, jeugdbeweging...) en bevragen over “speelgewoontes”
 - Met de kinderen praten die in een bepaalde buurt wonen
 - Whatsapp-groep met de ouders om hen tijdens het proces op de hoogte te houden
 - Diverse groep bereiken → samenwerken met vzw Aiko (buurtsport, pretmobiel). Meisjes zijn moeilijker te bereiken
5. Waardoor liep de participatie goed of waardoor liep ze moeilijk?

SPEELRUIMTE

1. Welke leeftijden kunnen er (samen) terecht op jullie speelpleinen?
- Door 400m-zone zijn er allemaal kleine speelplekjes, wat het moeilijker maakt om in te zetten op verschillende leeftijden
 - Liever geen 400m-zone meer en wél een pleintje in de wijk, brede voetpaden, doodlopende straten en woonstraten waar kinderen kunnen spelen en op bv. 2 km een groter plein met speelmogelijkheden voor alle leeftijden dan op ieder pleintje enkel een schommeltje en een glijbaan
 - Met geld van 4 kleine pleintjes kan je investeren in 1 groot, mooi plein
2. Waar doen jullie inspiratie op voor de invulling van de speelruimte?
3. Welke terreinen gebruiken jullie: publiek domein of privéterreinen die de stad gebruikt of aankocht?
- Altijd stedelijke grond
 - Voorbeeld van een verkaveling die ook stedelijke grond wordt (overeenkomst voor gebruik) → grond van verkaveling wordt overgedragen aan de stad
 - Afspraak op Vlaams niveau: 8 of 12% groen in een verkaveling. Stad Kortrijk eist dat die groene ruimte gebundeld wordt tot een bruikbare ruimte en die wordt na x aantal jaar overgedragen aan de stad
 - Tip: Oostende zet in op verkavelingen en sluit overeenkomsten met verkavelaars
4. Heeft een speelplein nog andere functies dan spelen?
- Ontmoeten
 - Geschilderde, verplaatsbare picknickbanken (vanuit dienst gebiedswerking): zeer waardevol voor ontmoetingskansen
 - Deze banken worden gemaakt door het Jongerenatelier
5. Hoe wordt er aan ontmoeting gewerkt op en rond de speelplekken? Met de buurt, met partners...?
- Aiko gaat veel spelen op de speelpleinen in het centrum
 - Verantwoordelijke van de kinderactiviteiten gaat soms wel op de nieuwe pleinen spelen: “speelpleintoer” i.p.v. knutselactiviteit

- Skateterreinen worden gebruikt tijdens kampen

6. Andere info

- “Wildebras”: project rond speelnatuur, omdat deze natuurlijke speelplekken/ravotruimtes vaak minder gebruikt worden
 - 3 jongvolwassenen die workshops organiseren: kinderen leren spelen in de natuur
 - 5 workshops op 5 plaatsen: kampen bouwen, vuur maken, modder maken bij een beek (“modderdag”)...
 - Beheren 1 grote plaats en 5 kleine plaatsjes waar ze kinderen verzamelen en een kamp bouwen. Ze controleren achteraf de veiligheid
 - Enkel juni, september, oktober

SPEELWEEFSELPLAN

1. Hebben jullie een speelweefselplan en hoe wordt dit gebruikt?

- Veilige verbindingen: bevoegdheid van directie mobiliteit
- In deelgemeente Marke: groep ouders, bewoners en ambtenaren → 20 acties vastgelegd in fiches, verdeeld in 2 categorieën: “onmiddellijk op te lossen” (bv. renovatie, speelbos) en “lopende acties” (bv. veilige oversteek)

FINANCIËLE MIDDELEN

1. Welk deel van het budget van “Jeugd” wordt ingezet voor speelpleinen/speelplekken?

- €164 000 per jaar voor 80 speelpleinen (is vermoedelijk 1/10 van het budget jeugd)
 - Onderhoud en renovatie van speelpleinen
 - 4-tal nieuwe speelpleinen per jaar of volledig vernieuwde speelpleinen
- €40 000 per speelplein all-in

2. Van waar halen jullie de middelen: enkel **lokaal** of ook elders?

- Vzw Jongerenatelier: subsidies vanuit Europa en Vlaanderen

COMMUNICATIE

1. Hoe vertel of toon je aan inwoners waar speelpleintjes/speelruimte is?

- Kaartje: nadeel dat het snel gedateerd is
 - Enkel de grootste parken met speelgelegenheden voor verschillende leeftijden
 - Fietsverbindingen: autovrije of autoluwe wegen

2. Is er een link met werkingen of gebeurt er vanuit de stad nog iets op deze pleintjes, bv. activiteiten?

- Bij de plaatsing is er ook een feestelijke opening

TIJDSLIJN VAN HET PROCES

1. Hoe kiezen jullie voor een bepaalde buurt om in te investeren? Hoe bepalen jullie op welke plekken speelruimte gecreëerd kan worden? Wat is de aanleiding van de speelpleintjes (bv. op vraag van inwoners of een beleidskeuze)?

Is er bijvoorbeeld een bevraging geweest in verschillende buurten?

- Prioriteit geven aan pleinen in buurten met veel bewoning en kleine of geen tuintjes, met hoogbouw
2. Hoeveel tijd hadden jullie nodig om een speelproject af te ronden?
- Verantwoordelijke “speelruimte” probeert het project snel af te ronden, zodat mensen snel resultaat zien
 - Bv. januari 1ste brief, februari 1ste vergadering, beetje onderzoek in april en plaatsing in juni
 - Proces ligt meestal in de periode januari-juni
 - Omdat de verantwoordelijke “speelruimte” al een objectief onderzoek en een plaatsverkenning vooraf doet, heeft ze al veel nuttige info verzameld (bv. al gebabbeld met gebiedswerker, met wijkwerker, met Aiko...)

NAZORG

1. Is er beheer voorzien op de speelplekken? Is dit beheer dan in handen van de stad of gebeurt het via participatie?
- 1 gratis meldpunt (bellen, mailen, via app) voor Kortrijk voor meldingen rond speelruimte en de info komt terecht bij de verantwoordelijke “speelruimte”
 - Zwakke punt is opvolging van het effectieve gebruik van speelpleinen wegens tijdsgebrek
2. Hebben jullie ervaringen met peter- en meterschap op de speelpleinen?
- Geen ervaring mee, maar zou wel waardevol zijn
 - Zou wel kunnen via het whatsapp-groepje
 - Lukt beter in de deelgemeenten
 - 2 gemeenschapswachten per deelgemeente en ook in de stadwijken (15 à 16 in het totaal): kregen opleiding rond opvolging veiligheid en schade aan speelpleinen. Zij passeren wekelijks aan alle pleinen en doen de meeste meldingen. Fungeren dus een beetje als peter of meter

AANDACHTSPUNTEN

1. Op welke problemen zijn jullie gestoten?
2. Welke tips zouden jullie ons meegeven?
- Iets doen op plekken die gezien worden
 - Alternatief voor vzw Jongerenatelier: samenwerken met secundaire scholen voor speelruimte

Vragenlijst Ouders als Onderzoekers

NAAM VAN DE STAD/GEMEENTE EN DIENST: MECHELEN

ALGEMEEN

1. Wat is jullie bevolkingsaantal?
 - 86 431 inwoners (centrum + plattelandsgemeente)
2. Hoe is de socio-economische situatie van de stad of buurt?
 - 13,25% van de inwoners leeft in armoede
3. Hoeveel jongeren telt jullie stad en hoe verhouden kleuters, kinderen en jongeren zich tot de totale bevolking?
 - 0-17 jaar: 22% (voor speelruimte: afgebakend tot 17 jaar)
 - 70 speelplekken

TREKKER VAN HET PROCES EN PARTNERS

1. Hoeveel collega's zijn verantwoordelijk voor het project rond de inrichting van speelpleinen en hoeveel tijd van hun werktijd besteden ze eraan?
 - Jeugddienst: 11 mensen
 - 1 VT verantwoordelijk voor speelruimte (38 à 40u) + ook lokaal beleid jeugdbewegingen
 - 1 HT verantwoordelijk voor technisch nazicht van de speelruimte (signalen o.a. via een digitale tool)
 - Budget van beide mensen komt van de stad
2. Met welke partners werkten jullie samen en waarvoor?
 - Dienst preventie: brug naar politie, aspecten verlichting en inplanting van banken...
 - Ruimtelijke planning: speelruimte laten passen binnen het grotere plaatje
 - Natuur- en groenontwikkeling

→ deze 3 partners beoordelen mee het ontwerp

 - Technische ploeg en groenbeheer: aanleg van natuurspeelplekken
 - Ontwerpbureau: ontwerp kindvriendelijke installaties
3. Welke rol speelt de stad/gemeente in het proces?
 - Jeugddienst: beleidsvoorbereidend werk + beetje ontwerpen/ontwerpen sturen
 - Schepencollege beslist over de financiering
4. Heeft de stad een werkgroep rond speelruimte en welke stadsdiensten zijn erbij betrokken?
5. Is er sociaal weefsel in de buurt van de speelruimte waarop jullie beroep konden doen?
 - Kinder- en tienerwerking (vzw JEM)
 - Jeugdbeweging en sportclubs
 - Buurtbewoners: zicht krijgen op de context van de wijk/buurt (ook rekening houden met de "klagers")

PARTICIPATIE

1. Hebben jullie hulp gekregen van ouders en kinderen om de speelruimte in te richten? Of hebben zij op andere manieren meegeholpen?

2. Hoe kregen kinderen, jongeren en ouders inspraak?

- 1ste bevraging: zie partners op terrein
 - methodiek: Picto-play (over taalbarrières heen)
 - bevraging gebeurt individueel, want zo is er minder beïnvloeding
 - vooraf kaderen wat technisch mogelijk is, wat de krijtlijnen van het beleid zijn en dat het een project in beweging is
 - vragen naar speelfuncties, niet naar speeltoestellen (geen foto's) en in welke context (gras/bos/speelplein)
- Aanbesteding uitschrijven (firma's)
 - participatie "hoort" bij het contract met de firma's
 - schepencollege kan eventueel aanpassen
 - leveranciers speeltoestellen leveren het ontwerp (op basis van een eisenpakket)
 - jeugdendienst stuurt eventueel bij
- Ontwerpen voorleggen aan de buurtbewoners
 - beoordeling vanuit verschillende criteria: kostprijs, veiligheid, top 3 van de kinderen, stem van de volwassenen
 - wie het meeste punten heeft, wint
- Keuzes terugkoppelen en motiveren naar partners

3. Welke methodieken gebruikten jullie?

- Methodiek per doelgroep

4. Hoe slaagden jullie erin om mensen te bereiken? Hoe trokken jullie de aandacht van de inwoners?

5. Waardoor liep de participatie goed of waardoor liep ze moeilijk?

SPEELRUIMTE

1. Welke leeftijden kunnen er (samen) terecht op jullie speelpleinen?

- Indien er geen tijd voor bevraging is: voor iedereen iets ontwerpen, want voor elke leeftijdsgroep is wetenschappelijk onderbouwd wat kinderen graag doen/goed kunnen:
 - 0-2 jaar
 - 2-6 jaar
 - 6-10 jaar
 - 10+
- Als er een groot plein ingericht wordt, wordt er voor elke gebruiker of functie specifieke ruimte voorzien, met centraal een plek om mekaar te ontmoeten.

2. Waar doen jullie inspiratie op voor de invulling van de speelruimte?

- Andere steden
- Beurzen: firma's leren kennen
- Catalogi
- Internet
- Opleiding (bv. rond wetgeving): uitwisselen met collega's uit andere steden
- Netwerken

3. Welke terreinen gebruiken jullie: publiek domein of privéterreinen die de stad gebruikt of aankocht?

- Publiek domein: 98%
 - Soms terrein aankopen: bv. speelbossen op gebied van de KBC
 - Spelen = inrichten van openbaar domein, dus kansen aangrijpen!
- Projecten van de stad: zelf betalen en renoveren
 - Projecten van de sociale huisvestingsmaatschappij: openbaar domein (renoveren en proactief speelruimte laten integreren bij verbouwingen) (via verdeelsleutel)
 - Projectontwikkelaars: vanuit jeugdendienst voet tussen de deur → speelruimte voorzien vanaf bepaalde aantallen en mee ontwerpen (als voorwaarde in de verkavelingsvergunning)
4. Heeft een speelplein nog andere functies dan spelen?
- Speelruimte integraal ontwerpen (met verschillende partners): bedoeld voor méér dan enkel spelen → veel sociale functies in 1 plein
 - Ontmoeting: ergens graag komen = ergens graag zorg voor dragen
 - Tuinieren of hondenweide
 - Picknicken
 - Visie: speelruimte is méér dan restruimte
 - De ruimte mag niet geclaimd worden door 1 groep, dus inspelen op verschillende functies
5. Hoe wordt er aan ontmoeting gewerkt op en rond de speelplekken? Met de buurt, met partners...?
6. Andere info
- Proberen het klassieke patroon te doorbreken (variatie): klassieke speelpleinen, natuurspeelplekken en speelbossen, kindvriendelijke installaties (vanuit trend van speelbare kunst)...
 - Natuurspeelplekken: wilgenhut, fruithaag, parcours met natuurlijke elementen
 - Foto bewegingsruimte Engeland: ook kleine kansen voor speelruimte benutten

SPEELWEEFSELPLAN

1. Hebben jullie een speelweefselplan en hoe wordt dit gebruikt?
- Online versie
 - 1 kaart met de speelplekken, andere kaart met veilige routes naar de speelplekken

FINANCIËLE MIDDELEN

1. Welk deel van het budget van “Jeugd” wordt ingezet voor speelpleinen/speelplekken?
- Gemiddelde speelplek kost 30 000 à 40 000 euro
 - Beschikbare bedrag doet er eigenlijk niet toe: bekijken hoeveel speelplekken heringericht moeten worden en kijken naar opportuniteiten
 - Onderhoud: apart budget
2. Van waar halen jullie de middelen: enkel lokaal of ook elders?

COMMUNICATIE

1. Hoe vertel of toon je aan inwoners waar speelpleintjes/speelruimte is?
2. Is er een link met werkingen of gebeurt er vanuit de stad nog iets op deze pleintjes, bv. activiteiten?
- Er wordt niet opgevolgd of er effectief veel gespeeld wordt
 - Ook geen verdere activiteiten op het plein
 - Wel: pers en officiële opening

TIJDSLIJN VAN HET PROCES

1. Hoe kiezen jullie voor een bepaalde buurt om in te investeren? Hoe bepalen jullie op welke plekken speelruimte gecreëerd kan worden? Wat is de aanleiding van de speelpleintjes (bv. op vraag van inwoners of een beleidskeuze)?

Is er bijvoorbeeld een bevraging geweest in verschillende buurten?

2. Hoeveel tijd hadden jullie nodig om een speelproject af te ronden?

- Bevraging in januari-februari
- Zomer: plein gerealiseerd (goeie 6 maand nodig)
- Einddatum opgenomen in de dossiers

NAZORG

1. Is er beheer voorzien op de speelplekken? Is dit beheer dan in handen van de stad of gebeurt het via participatie?

- Het principe is om de pleinen open te laten, tenzij het niet anders kan. Afsluitmogelijkheden zijn voorzien in het ontwerp.

2. Hebben jullie ervaringen met peter- en meterschap op de speelpleinen?

- 5 à 6 jaar geleden wel, en deze mensen deden ook toezicht (speciaal statuut)
- Verantwoordelijkheid ligt bij de jeugddienst (bv. veiligheid)

AANDACHTSPUNTEN

1. Op welke problemen zijn jullie gestoten?
2. Welke tips zouden jullie ons meegeven?

Vragenlijst Ouders als Onderzoekers

NAAM VAN DE STAD/GEMEENTE EN DIENST: GENT

ALGEMEEN

1. Wat is jullie bevolkingsaantal?

- 260 000 inwoners, verspreid over 25 wijken

2. Hoe is de socio-economische situatie van de stad of buurt?

- 1 op 4 kinderen groeit op in armoede

3. Hoeveel jongeren telt jullie stad en hoe verhouden kleuters, kinderen en jongeren zich tot de totale bevolking?

- 0-4 jaar: 15 031 kinderen
- 5-9 jaar: 14 541 kinderen
- 10-14 jaar: 12 580 jongeren
- 15-19 jaar: 12 510 jongeren

Dus kinderen en jongeren vormen ongeveer 20% van de totale bevolking

4. Andere

- Gent heeft het label van kind- en jeugdriendelijke stad
- Inspraak en participatie zitten in het DNA van Gent
- Vanaf 2003: “wijkregisseurs” (brug tussen buurtbewoners en beleid) → vangen 1ste signalen op en seinen door naar andere diensten, bv. mobiliteit
 - “Wijk van de maand”: hele schepencollege trekt naar een wijk om te luisteren naar de bewoners
- Project “Thuis in ‘t Stadhuis”
 - Elke week komt 1 klas van de 3de graad van het basisonderwijs naar het stadhuis
 - Thema is vaak speelruimte en mobiliteit
 - Gedane voorstel(len) worden onderzocht door de jeugddienst en de klas krijgt ook een antwoord

TREKKER VAN HET PROCES EN PARTNERS

1. Hoeveel collega’s zijn verantwoordelijk voor het project rond de inrichting van speelpleinen en hoeveel tijd van hun werktijd besteden ze eraan?

- Jeugddienst: 30 mensen
 - Team **speelruimte** – team **inspraak** (2 mensen) – team subsidiëring
 - Thematisch gespecialiseerd (linken in werking en dus ook samenwerking)

2. Met welke partners werkten jullie samen en waarvoor?

- Belangrijke partners: groendienst (hebben de middelen en bouwen de speelpleinen), wijkregisseur, sociale regisseur (overlast, hangjongeren...), landschapsarchitect
- **Inspraak en speelruimte: vaste aanpak**

- Stap 1: groendienst maakt planning voor aanleg van een speelplein of park
- Stap 2: jeugddienst doet een bevraging
- Stap 3: jeugddienst koppelt de conclusies terug aan de groendienst
- Stap 4: groendienst maakt plannen of schrijft bestek uit waarin ruimtelijke insteken zitten
- Eventueel koppelt groendienst een eerste ontwerp (praatplan) terug naar de doelgroep
- 3-maandelijks standaard overleg tussen groendienst, jeugddienst en landschapsarchitecten. Zij hebben ook verder een goeie samenwerking
- Afhankelijk van de locatie van het project op zoek gaan naar relevante partners:
 - Bv. buurtwerker, straathoekwerker...
 - Goed netwerk uitbouwen

3. Welke rol speelt de stad/gemeente in het proces?

4. Heeft de stad een werkgroep rond speelruimte en welke stadsdiensten zijn erbij betrokken?

5. Is er sociaal weefsel in de buurt van de speelruimte waarop jullie beroep konden doen?

- Team inspraak werkt vaak samen met scholen: diverse, vaste groep kinderen die in de buurt wonen en die de pleinen al gebruiken

PARTICIPATIE

1. Hebben jullie hulp gekregen van ouders en kinderen om de speelruimte in te richten? Of hebben zij op andere manieren meegeholpen?

2. Hoe kregen kinderen, jongeren en ouders inspraak?

- Team inspraak:
 - Goed informeren alvorens mensen te laten participeren: wat is het project, wanneer wordt het uitgevoerd...
 - Inspraak van bij het begin van het project, zowel ouders als kinderen:
 - Wat vind je belangrijk?
 - Waar bots je op?
 - Kinderen en jongeren zelf aan het woord laten (bv. bij de schepen van jeugd of openbaar groen)
 - Terugkoppelen wat er met de input gebeurde: wat kan, wat kan niet
- Bevraging volgens een vast stramien:
 - Feiten: hoe wordt de plek nu al gebruikt? Waarvoor? Wanneer? Met wie? Welke plekken? Welke wegen gebruiken de kinderen om er naartoe te komen?
 - Evaluatie: wat vinden jullie goed/leuk aan het speelplein?
 - Noden en voorstelling verandering: wat moet er veranderen, wat moet er bij komen?

3. Welke methodieken gebruikten jullie?

- Methodiek op maat (leren van andere jeugddiensten)
- Kind en Samenleving: inzetten op publieke ruimte en participatie
 - “Over reuzenkaarten en wegvragertjes”: publicatie die richtlijnen aanreikt om te komen tot inspraak van kinderen bij de inrichting van de publieke ruimte
 - “Tieners en inspraak”
 - Beiden gratis te downloaden
- Zie 4 concrete voorbeelden: Picto-play, lomap...

- Publicatie “Mayor @ your Town”
4. Hoe slaagden jullie erin om mensen te bereiken? Hoe trokken jullie de aandacht van de inwoners?
 - “Inkombabbels”: mensen bevragen aan de inkom van appartementsblokken
 - Kinderen en tieners bereiken via de pretkamjonet
 - Open ontmoetingsmoment voor buurtbewoners
 5. Waardoor liep de participatie goed of waardoor liep ze moeilijk?

SPEELRUIMTE

1. Welke leeftijden kunnen er (samen) terecht op jullie speelpleinen?
2. Waar doen jullie inspiratie op voor de invulling van de speelruimte?
3. Welke terreinen gebruiken jullie: publiek domein of privéterreinen die de stad gebruikt of aankocht?
 - Weinig speelpleinen in de binnenstad
 - Als straten/pleinen heraangelegd worden (door dienst wegen/mobiliteit): vanuit jeugdendienst meedenken en suggesties doen voor spelimpulsen
 - Sociale Huisvestingsmaatschappij: buitenruimte is vaak van de stad Gent (gebouwen van SHM),
 - Private delen werden overgedragen aan de stad bij verbouwingen
 - Vraag om sociale functies te integreren
 - Verkavelingen: moeilijk om spelimpulsen op te nemen in het contract, dus: van bij de aanbesteding mee aansluiten bij de verbouwingsplannen
4. Heeft een speelplein nog andere functies dan spelen?
5. Hoe wordt er aan ontmoeting gewerkt op en rond de speelplekken? Met de buurt, met partners...?
6. Andere info

SPEELWEEFSELPLAN

1. Hebben jullie een speelweefselplan en hoe wordt dit gebruikt?
 - Ja, zie website stad Gent

FINANCIËLE MIDDELEN

1. Welk deel van het budget van “Jeugd” wordt ingezet voor speelpleinen/speelplekken?
2. Van waar halen jullie de middelen: enkel lokaal of ook elders?

COMMUNICATIE

1. Hoe vertel of toon je aan inwoners waar speelpleintjes/speelruimte is?
2. Is er een link met werkingen of gebeurt er vanuit de stad nog iets op deze pleintjes, bv. activiteiten?

TIJDSLIJN VAN HET PROCES

1. Hoe kiezen jullie voor een bepaalde buurt om in te investeren? Hoe bepalen jullie op welke plekken speelruimte gecreëerd kan worden? Wat is de aanleiding van de speelpleintjes (bv. op vraag van inwoners of een beleidskeuze)?
Is er bijvoorbeeld een bevraging geweest in verschillende buurten?
2. Hoeveel tijd hadden jullie nodig om een speelproject af te ronden?

NAZORG

1. Is er beheer voorzien op de speelplekken? Is dit beheer dan in handen van de stad of gebeurt het via participatie?

- Stadsbeleid : geen camera's, want die zijn niet altijd de oplossing
 - Netwerk: sociale regisseurs, vzw Jong, straathoekwerkers
 - Samenwerking met politie: extra controle
 - Wolterspark: drugproblematiek → samenwerken met café en buurthuis (sleutelfiguren)
 - Tolhuispark: workshop werken met paletten voor de jongeren

2. Hebben jullie ervaringen met peter- en meterschap op de speelpleinen?

- Geen weet van

AANDACHTSPUNTEN

1. Op welke problemen zijn jullie gestoten?

2. Welke tips zouden jullie ons meegeven?

- Tentoonstelling "Kindvriendelijke stapelbouwomgevingen" (t.e.m. 19 juni 2019)
- Proberen te vermijden dat er te veel tijd zit tussen de bevraging en realisatie
 - Reden vertraging: pleintjes zitten binnen een groter geheel van bv. stadsvernieuwingsprojecten

4 VOORBEELDEN VAN PROJECTEN TIJDENS HET VOORBIJE JAAR

Paul de Smet de Naeyerpark

- Beschermde erfgoed: je mag het niet veranderen
- Park doorsneden door 3 straten en men is van plan om de beton weg te werken
- Groendienst wil experimenteren met ontharding en schakelt jeugdendienst in voor bevraging
- Bevraging in "De Klim" (10-12 jaar):
 - Methodiek:
 - Kaartoefening: huis/school zoeken, route naar school (bereikbaarheid), waar speel je in het park (groen bolletje kleven)
 - Vragenlijst/dagboekje: wat/wanneer/met wie speel je? (persoonlijk)
 - Plaatsbezoek en fotografieopdracht: leuke en minder leuke plekken fotograferen en emoticons geven
 - Nabespreking en ideeën verzamelen
- Vergadering met buurtbewoners

Wolterspark

- Heraanleg, i.s.m. wijkregie en groendienst
- Kinderen en jongeren gelokt via de pretkamjonet
- Methodiek participatie:
 - Mondelinge bevraging: volgens vast stramien
 - Flappen: wat vind je (niet) leuk?
 - Bolletjes kleven op inspiratiebeelden
 - Ook in gesprek gaan met ouders

Raaktstraat

- Sint-Amandsberg: verkavelingswijk
- Groenzone ingesloten door huizen en tuinen
- Vraag van de nieuwe buurtbewoners: rondgegaan met enquête rond speelterrein op de groenzone
 - spanning tussen 2 groepen: oudere mensen en jonge gezinnen
 - vraagt veel overleg, inzetten op samenwerking, te weten komen wat er precies speelt
- Jeugddienst heeft de vraag onderzocht en is er op ingegaan (i.s.m. groendienst en wijkregie)
- Methodiek participatie volwassenen:
 - Open ontmoetingsmoment (buurtvergadering): heel veel aanwezig
 - Groendienst maakte een ontwerp en de bewoners konden hierop feedback geven
- Methodiek participatie kinderen en jongeren:
 - Bevraging via Picto-play: speelfuncties bevragen, niet de speeltuigen
 - Speelfuncties (picto's Picto-play) situeren op kaart van het pleintje

Buurt Bestuurt: Sluizen – Tolhuis – Ham

- Buurt beslist samen met politie waarop ingezet moet worden
- Samenwerking met enkele basisscholen
- Methodiek participatie:
 - Lomap (ontworpen door JES)
 - Terugkoppeling van het fotomateriaal naar de stad (concreet materiaal om te overhandigen aan het beleid)
 - Losse rondvraag bij ouders in de wijk

BIJKOMENDE INFO

- methodieken tienerinspraak: <https://k-s.be/inspraak-participatie/inspraaktools/tienerspraak-tieners-betrekken-bij-het-gemeentelijk-beleid/>

- algemene methodieken: <https://k-s.be/inspraak-participatie/>

- <https://stad.gent/over-gent-en-het-stadsbestuur/stadsbestuur/wat-doet-het-bestuur/beleidsplannen/beleidsplannen-jeugd-onderwijs-kinderopvang/jeugdruimtebeleid/speelweefsel>

- <https://stad.gent/over-gent-en-het-stadsbestuur/stadsbestuur/wat-doet-het-bestuur/beleidsplannen/beleidsplannen-jeugd-onderwijs-kinderopvang/jeugdruimtebeleid>

Vragenlijst Ouders als Onderzoekers

NAAM VAN DE STAD/GEMEENTE EN DIENST: ZELE

ALGEMEEN

1. Wat is jullie bevolkingsaantal?

- 21 102 inwoners

2. Hoe is de socio-economische situatie van de stad of buurt?

- Armoede-index van 20%

3. Hoeveel jongeren telt jullie stad en hoe verhouden kleuters, kinderen en jongeren zich tot de totale bevolking?

- Ongeveer 20% zijn jongeren tussen 0 en 19 jaar, waarvan:
 - 553 kinderen van 0 tot 2,5 jaar
 - 825 kinderen van 2,5 tot 5 jaar
 - 1484 kinderen van 6 tot 11 jaar
 - 1420 jongeren van 12 tot 17 jaar

TREKKER VAN HET PROCES EN PARTNERS

1. Hoeveel collega's zijn verantwoordelijk voor het project rond de inrichting van speelpleinen en hoeveel tijd van hun werktijd besteden ze eraan?

- 1 persoon: jeugdconsulent
- Vrijetijdsdiensten zijn geclusterd: samenwerking jeugdconsulent en mensen van cultuur en sport
- 8 speelpleinen

2. Met welke partners werkten jullie samen en waarvoor?

- Iemand van openbare werken (i.s.m. jeugddienst):
 - vraag naar verschillende firma's sturen voor prijsofferte
 - firma's polsen vooraf naar verwachtingen rond de invulling van het speelplein
 - doen ook plaatsbezoek
 - offertes nakijken en punten geven: officieel puntensysteem hangt af van prijs, leveringstermijn, gebruikte materialen, kindvriendelijkheid...
- Groendienst: onderhoud groenvoorzieningen van de gemeentelijke speelpleinen (gras afrijden, struiken snoeien...)
- Firma's speeltuigen: Boerplay, Europlay, Kompan en Eibe
- Afdeling houtbewerking van een secundaire school
 - heeft omgehakte bomen (van/door gemeente) verwerkt tot speeltuig
 - idee om leerlingen in te schakelen om in een klein speelbosje in een park een evenwichtsparcours te bouwen

3. Welke rol speelt de stad/gemeente in het proces?

- Offertes opvragen, bespreken, college beslist, betaling, nazorg

4. Heeft de stad een werkgroep rond speelruimte en welke stadsdiensten zijn erbij betrokken?

- Neen

5. Is er sociaal weefsel in de buurt van de speelruimte waarop jullie beroep konden doen?

- Wijkcomités

PARTICIPATIE

1. Hebben jullie hulp gekregen van ouders en kinderen om de speelruimte in te richten? Of hebben zij op andere manieren meegeholpen?

2. Hoe kregen kinderen, jongeren en ouders inspraak?

- Rondvraag in de buurt: informatienamiddag met de buurtbewoners (ouders en kinderen)

3. Welke methodieken gebruikten jullie?

- Input van kinderen:
 - Beeld werkt goed: foto's
 - Uit oude boeken van firma's speeltuigen knippen en opkleven
 - Knutselen, knippen en plakken, tekenen...
- Input van ouders: wat wil je wel of niet graag?

4. Hoe slaagden jullie erin om mensen te bereiken? Hoe trokken jullie de aandacht van de inwoners?

- Flyer in de brievenbus in de omringende straten van het speelplein
- Via het wijkcomité
- Via de jeugdvereniging: infonamiddag laten samenvallen met activiteit van de jeugdvereniging

5. Waardoor liep de participatie goed of waardoor liep ze moeilijk?

6. Andere

- Voorbeeld van voetbalplein in een woonwijk: wensen van buurtbewoners proberen te verzoenen met wat kinderen en jongeren nodig hebben (vb. lawaaihinder van voetballende jongeren t.o.v. voetbalkansen voor jongeren)

SPEELRUIMTE

1. Welke leeftijden kunnen er (samen) terecht op jullie speelpleinen?

- Afhankelijk van het plein, sommige van 2 tot 12 jaar (2-5 jaar en 6-12 jaar)
- De "speelruimte" evolueert soms met de tijd: speelplein in een verkavelingswijk met vooral speeltuigen voor tieners → jonge grootouders die nu een speelpleintje wensen, aangepast aan hun kleinkinderen

2. Waar doen jullie inspiratie op voor de invulling van de speelruimte?

- Andere gemeenten

- Catalogus van de leverancier
3. Welke terreinen gebruiken jullie: publiek domein of privéterreinen die de stad gebruikt of aankocht?
- Beide:
 - pleintjes en parken van de gemeente
 - terrein van de kerk aan de parochiezaal: gemeente doet groenonderhoud en in ruil is het speelplein toegankelijk voor iedereen
 - Nieuwe wijk: bij aanleg van de verkaveling wordt een speelplein geïntegreerd
4. Heeft een speelplein nog andere functies dan spelen?
- Ontmoeten: vooral het skateterrein!
5. Hoe wordt er aan ontmoeting gewerkt op en rond de speelplekken? Met de buurt, met partners...?
6. Andere info

SPEELWEEFSELPLAN

1. Hebben jullie een speelweefselplan en hoe wordt dit gebruikt?

Neen

FINANCIËLE MIDDELEN

1. Welk deel van het budget van "Jeugd" wordt ingezet voor speelpleinen/speelplekken?

- Er is een apart budget voorzien voor speelpleintjes
 - ➔ meerjarenbeleidsplanning zette hiervoor jaarlijks €20 000 opzij: onderhoud en vernieuwing

2. Van waar halen jullie de middelen: enkel **lokaal** of ook elders?

COMMUNICATIE

1. Hoe vertel of toon je aan inwoners waar speelpleintjes/speelruimte is?

- Speelpleinplan:
 - Overzicht van de gemeentelijke speelpleinen, met adressen en sfeerfoto's
 - Doel: pleinen beter bekend maken
 - Promoactie: leuke zomerfoto sturen van op 1 of meerdere pleinen om kans te maken op een prijs in september

2. Is er een link met werkingen of gebeurt er vanuit de stad nog iets op deze pleintjes, bv. activiteiten?

- Nog niet

TIJDSLIJN VAN HET PROCES

1. Hoe kiezen jullie voor een bepaalde buurt om in te investeren? Hoe bepalen jullie op welke plekken speelruimte gecreëerd kan worden? Wat is de aanleiding van de speelpleintjes (bv. op vraag van inwoners of een beleidskeuze)?

Is er bijvoorbeeld een bevraging geweest in verschillende buurten?

- Jeugdconsulent krijgt vaak vragen van wijken of inwoners: pleintjes vernieuwen of veranderen

- Gebeurt ook soms via de kindergemeenteraad
2. Hoeveel tijd hadden jullie nodig om een speelproject af te ronden?
- Gemiddeld 6 maand tijd

NAZORG

1. Is er beheer voorzien op de speelplekken? Is dit beheer dan in handen van de stad of gebeurt het via participatie?

- Stadswacht: 2-wekelijkse controle van de pleintjes tijdens de zomer (gebreken, vuil...)
 - Gebreken worden aan jeugdconsulent doorgegeven via een excel-lijst
 - Kleine gebreken worden doorgegeven aan hoofd technische dienst voor herstelling (volstaat bijna altijd)
 - 1x/jaar: keuring door een officiële firma ("Speeltuiveilig")

2. Hebben jullie ervaringen met peter- en meterschap op de speelpleinen?

- Niet systematisch
- In sommige wijken wordt het openen en sluiten van de pleintjes door een buurtbewoner gedaan

AANDACHTSPUNTEN

1. Op welke problemen zijn jullie gestoten?
2. Welke tips zouden jullie ons meegeven?

Vragenlijst Ouders als Onderzoekers

NAAM VAN DE STAD/GEMEENTE EN DIENST: GENK

ALGEMEEN

1. Wat is jullie bevolkingsaantal?

- 66 159 inwoners

2. Hoe is de socio-economische situatie van de stad of buurt?

3. Hoeveel jongeren telt jullie stad en hoe verhouden kleuters, kinderen en jongeren zich tot de totale bevolking?

- 14 642 inwoners van 0-19 jaar (ongeveer 20%)

TREKKER VAN HET PROCES EN PARTNERS

1. Hoeveel collega's zijn verantwoordelijk voor het project rond de inrichting van speelpleinen en hoeveel tijd van hun werktijd besteden ze eraan?

- 1 VT vanuit jeugddienst
- Groendienst: 3 personen, maar niet voltijds
- Collega's van wijkontwikkeling (zie verder)

2. Met welke partners werkten jullie samen en waarvoor?

- Alternatief VZW (een sociale onderneming) voor controle en herstel van 70% van de speelterreintjes.

3. Welke rol speelt de stad/gemeente in het proces?

- Verantwoordelijkheid en organisatie speelruimte.

4. Heeft de stad een werkgroep rond speelruimte en welke stadsdiensten zijn erbij betrokken?

- Niet echt, maar de jeugddienst zorgt voor de samenwerking met de groendienst en wijkmanagers/eventuele wijkpartners.

5. Is er sociaal weefsel in de buurt van de speelruimte waarop jullie beroep konden doen?

- Genk is opgedeeld in heel wat wijken en elke wijk (of sommige wijken samen) hebben een wijkmanager. Deze persoon werkt voor de stad en is verantwoordelijk voor de coördinatie van een aantal diensten en wijkpartners en zij onderhouden zelf (of via stadswachten of andere partners) de contacten met de inwoners van de verschillende wijken. De wijkmanagers worden elk jaar ook bevraged naar prioriteiten, ook op vlak van speelruimte in hun wijk.

PARTICIPATIE

1. Hebben jullie hulp gekregen van ouders en kinderen om de speelruimte in te richten? Of hebben zij op andere manieren meegeholpen?

- Wij proberen regelmatig kinderen en ouders uit de buurt inspraak te geven over een nieuw toestel/vervanging van een nieuw toestel en zeker wanneer er een volledig nieuw speelterrein wordt aangelegd.
 - Het opstellen van het bestek, keuze van uiteindelijke leverancier, plaatsingen, etc. gebeurt via dienst jeugd en stad Genk en niet via de bewoners.
2. Hoe kregen kinderen, jongeren en ouders inspraak?
- Wij organiseren dit altijd op de plek van het speelterrein zelf en doen daar (afhankelijk van wat er nog allemaal beslist kan worden) een Picto-play-spel of via referentiebeelden proberen we de voorkeuren van de kinderen te weten te komen.
 - We luisteren ook naar de ouders: bv. zitbanken, picknickbanken en dergelijke zijn dingen die ouders vaak aanhalen en waar we rekening mee proberen te houden.
3. Welke methodieken gebruikten jullie?
- We wisselen hier vaak in af, afhankelijk van wat mogelijk is: in hoeverre is er inspraak, is dat in alles, soort toestel, materiaal, ... of is dit beperkter?
4. Hoe slaagden jullie erin om mensen te bereiken? Hoe trokken jullie de aandacht van de inwoners?
- Uitnodigingen, briefjes in de bussen.
 - Partners/verenigingen aanspreken, uitnodigen.
 - Een hele namiddag ergens gaan staan met koffie, fruitsap, koekjes → visueel maken door vlagjes van onze jeugddienst op te hangen om aan te tonen dat we er zijn.
 - We betrekken hier ook altijd de wijkmanager van de betrokken wijk in.
5. Waardoor liep de participatie goed of waardoor liep ze moeilijk?
- Met kinderen verloopt participatie doorgaans heel goed en vlot. Wanneer je met hen doorpraat of via Picto-play ofzo werkt, begrijpen ze vaak ook wel dat sommige ideeën totaal niet realistisch zijn en kunnen ze mee nadenken over wat wel kan of wat ze echt belangrijk vinden.
 - Af en toe een storende (volwassen) buurtbewoner, die ons als zijn klaagurtje ziet. We proberen hier meestal wel even naar te luisteren en hem dan door te verwijzen.
 - Soms hebben ouders ook een ander idee dan hun kinderen. Hier proberen we dan ook wel naar te luisteren en begrip voor te hebben, maar ook niet te lang bij stil te staan.

SPEELRUIMTE

1. Welke leeftijden kunnen er (samen) terecht op jullie speelpleinen?
- Wij proberen zoveel mogelijk speelterreinen uit te bouwen tot intergenerationele en centrale speeltuinen, met speelmogelijkheden van 2-12 jaar, maar ook eventueel zitmogelijkheden voor tieners en bankjes voor (groot)ouders.
 - Dit is iets waar we vooral in de laatste 5 jaar mee bezig zijn. Daarvoor werden er af en toe wel nog kleine speelterreintjes gebouwd, waarbij maar enkele toestellen staan en kinderen heel snel op uitgespeeld zijn.
2. Waar doen jullie inspiratie op voor de invulling van de speelruimte?
- Andere steden
 - Boeken/website leveranciers

- Input van de kinderen zelf
3. Welke terreinen gebruiken jullie: publiek domein of privéterreinen die de stad gebruikt of aankocht?
- Buiten twee speelterreintjes liggen deze allemaal op publiek domein (dat van de stad is).
 - De andere twee zijn via een erfpachtregeling.
 - Zelf zijn we nog zoekende naar andere mogelijkheden, omdat we nog enkele blinde vlekken hebben qua speelruimte en hier ook niet meteen publiek domein aanwezig is.
4. Heeft een speelplein nog andere functies dan spelen?
- Bij een heel aantal speelpleinen ligt een trap/basketveldje
 - In elke wijk ligt er één speelterreintje waarbij een aantal buitenfitnessstoestellen geplaatst zijn. Dit is vanuit de sportdienst in samenspraak met de jeugddienst gedaan.
 - Daarnaast proberen wij ook ontmoeting te stimuleren door te zorgen voor de nodige zit/rust-elementen.
5. Hoe wordt er aan ontmoeting gewerkt op en rond de speelplekken? Met de buurt, met partners...?
- Door rekening te houden met de inrichting van het terrein.
 - Door bij de aanpassing van een speelterrein of plaatsing van nieuwe speeltoestellen een feestelijke opening met de buurt te organiseren.
 - Onze buitenspeeldag wordt elk jaar ook bij of op een speelterrein georganiseerd: elk jaar in een andere wijk, om zo ook elk jaar een speelterreintje in de kijker te zetten.

SPPEELWEEFSELPLAN

1. Hebben jullie een speelweefselplan en hoe wordt dit gebruikt?
- Neen.

FINANCIËLE MIDDELEN

1. Welk deel van het budget van “Jeugd” wordt ingezet voor speelpleinen/speelplekken?
- Budget voor speelruimte wordt volledig bij jeugd voorzien
 - De groendienst heeft een klein budget waarmee zij het onderhoud doen of via een aanbesteding Alternatief VZW hier het onderhoud voor laten doen.
2. Van waar halen jullie de middelen: enkel lokaal of ook elders?
- Wij werken enkel met middelen vanuit de eigen stad.

COMMUNICATIE

1. Hoe vertel of toon je aan inwoners waar speelpleintjes/speelruimte is?
- Wij hebben vorig jaar een speelkaart laten ontwerpen waarop alle speel/sport/skateterreintjes zijn aangeduid
 - Alle speelterreintjes staan op onze website vermeld met een foto.
 - Beiden zijn terug te vinden op www.speleningenk.be
 - Ook gebruiken we vaak de #speleningenk en vragen we ook aan de mensen om deze te gebruiken. Onlangs hebben we hiervoor ook een kleine wedstrijd opgezet.

2. Is er een link met werkingen of gebeurt er vanuit de stad nog iets op deze pleintjes, bv. activiteiten?

- Buitenspeeldag
- Soms ook verenigingen die hier iets organiseren
- Niet echt vanuit de stad.

TIJDSLIJN VAN HET PROCES

1. Hoe kiezen jullie voor een bepaalde buurt om in te investeren? Hoe bepalen jullie op welke plekken speelruimte gecreëerd kan worden? Wat is de aanleiding van de speelpleintjes (bv. op vraag van inwoners of een beleidskeuze)?

Is er bijvoorbeeld een bevraging geweest in verschillende buurten?

- Wij doen jaarlijks een bevraging bij de wijkmanagers enerzijds en stellen op basis van de controles en het onderhoud ook een lijst op met speelterreintjes waaraan iets vervangen moet worden/waar een toestel versleten is.
- Op basis hiervan proberen wij een soort lijst te maken. Meestal is dit te veel, dus dan worden er enkele prioriteiten gekozen en de rest wordt doorgeschoven naar het volgende jaar. Zo hebben we ondertussen ook wel een meerjarenplan, met wat restbudget voor dringende dingen.

2. Hoeveel tijd hadden jullie nodig om een speelproject af te ronden?

- Wij rekenen een jaar om vanaf de start (opvragen prioriteiten bij de wijkmanagers, zij krijgen hier ook een maand de tijd voor, om zelf op te vragen bij de inwoners, betrokken partners, ...) dan een lijst opstellen met de groendienst, inspraak organiseren, bestek opmaken, uitsturen, keuze maken, plaatsing, etc.

NAZORG

1. Is er beheer voorzien op de speelplekken? Is dit beheer dan in handen van de stad of gebeurt het via participatie?

- Beheer ligt in handen van de stad.

2. Hebben jullie ervaringen met peter- en meterschap op de speelpleinen?

- Nee, wij doen dit bewust niet, omdat we in het verleden al in enkele sociale wijken hebben gemerkt dat speeltuintjes dan echt geclaimd worden en anderen zich hier niet welkom voelen.

AANDACHTSPUNTEN

1. Op welke problemen zijn jullie gestoten?

- Het duurt lang, dus hier moet je ook eerlijk in zijn tegen de kinderen: ze mogen niet verwachten dat er binnen een maand al iets staat. Wij zeggen altijd dat dit een jaar duurt, meestal ruim geschat.
- Verwachtingen moeten soms ook wat ingeperkt worden, maar kinderen kunnen hier zeker mee overweg. Wij doen ook enkel inspraak als daar ruimte voor is en er daadwerkelijk nog iets beslist kan worden door de kinderen.

2. Welke tips zouden jullie ons meegeven?

Betrek de kinderen en verenigingen in de buurt en open het dan ook feestelijk met hen.

Mijn voornaam is Ella, ik ben 8 jaar
 en ik woon in Tombroekstraat 293 (straat en nummer)

Wij onderzoeken graag wat de kinderen van Tombroek het liefst doen als ze spelen.
 Daarom geven we je 2 opdrachtjes:

- Top 5: knip en plak wat je liefst doet
- Maak een tekening van het speelplein dat je zou willen op Tombroek.

TOP 5

Bij deze brief vind je icoontjes.

- ☞ Wat doe je liefst? Plak bij 1
- ☞ Wat doe je minst graag? Plak bij 5

1	
2	
3	
4	
5	

Meer speelplezier op Heikant

**ZON.
20/10**

V.U. Hans Kroop, Markt 50, 9240 Zele

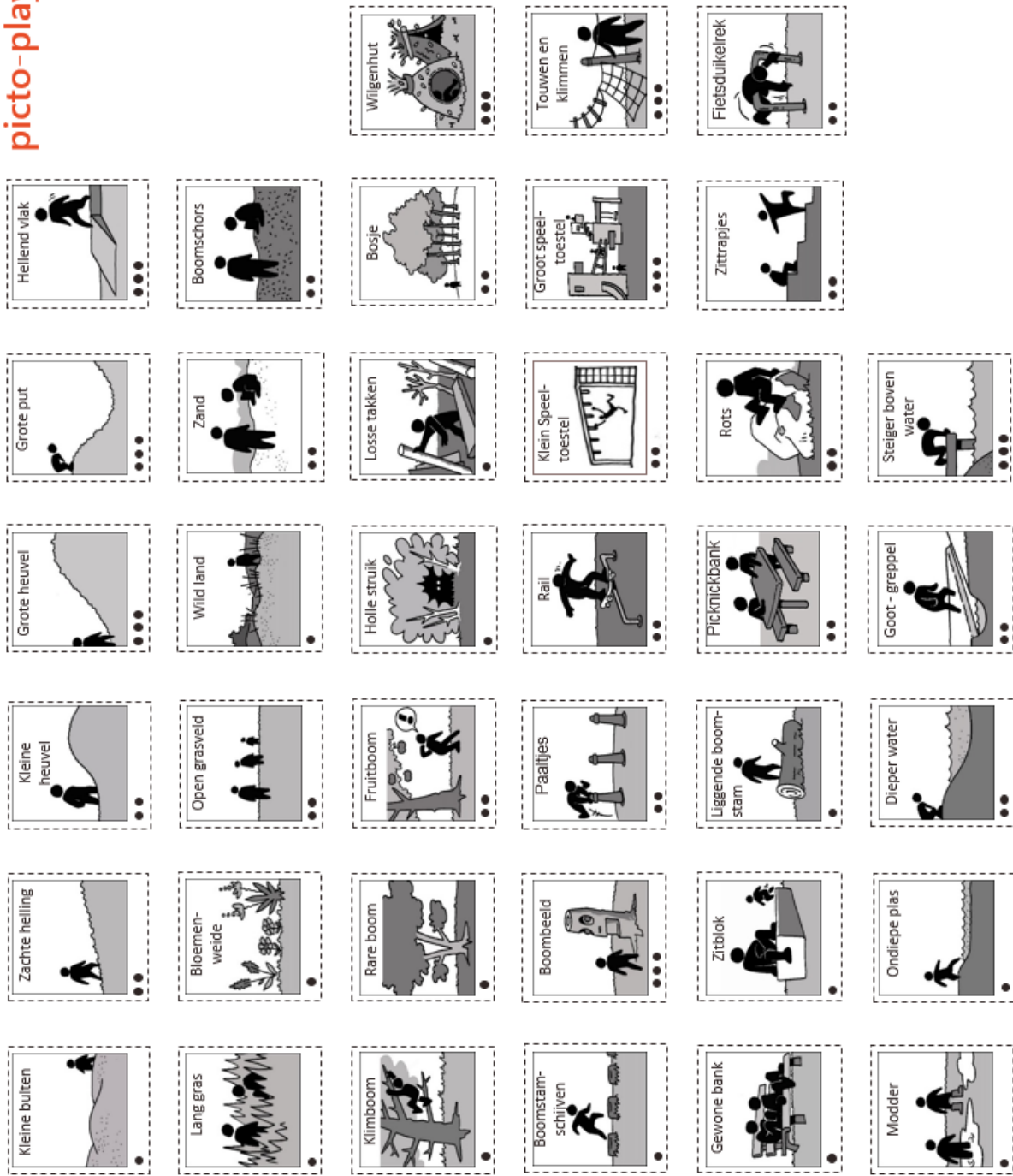
't Spieken

Het speelterrein op Heikant ('t Spieken) wordt uitgebreid en we willen graag jouw mening. Kom daarom op zondag 20 oktober om 14 uur naar 't Spieken. We kijken uit naar jullie Ideeën!

Meer Info: jeugddienst@zele.be

picto-play 1.0.

HOOG EN LAAG

BODEM EN GROND

GROEN

SPEELSE DINGEN

ZITTEN EN HANGEN

WATER

KNIP de leukste dingen uit.

Iedereen heeft 3 goudstukken om dingen mee te kopen.

kind & samenleving

**SPEL-
VORMEN**

Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen vzw

T 09 265 84 70

Sint-Jacobsnieuwstraat | 9000 Gent

info.oost-vlaanderen@samenvlevingsopbouw.be

©Geertje Franssen